

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1907 november 27. d. u. 4 órakor. Számvizsgáló-bizottság ülése.
" " 28. d. u. 4 órakor. Irodalmi és tanügyi szakoszt. ülése.
" " 29. d. u. 4 órakor. Igazgatóválasztmány ülése.
" december 3. d. u. 4 órakor. Országos sörárpakiállítás rendező-bizottság ülése.
" " 5. d. u. 4 órakor. Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.
" " 8. d. e. 10 órakor. Évi rendes közgyűlés.
" " 9. d. e. 10 órakor. Szövetségi nagygyűlés.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

számvizsgáló bizottsága

1907. évi november hó 27-én (szerdán) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. „Patria” számadásai felülvizsgálata.
2. Munkásügyi bizottság számadásai felülvizsgálata.

Budapest, 1907 nov. 18.

ráthonyi Reusz Henrik s. k.,
bizottsági elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

Irodalmi és tanügyi szakosztálya

f. évi november hó 28-án (csütörtökön) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály ujjaalakulása.
2. Könyvkiadó vállalati bizottság jelentése.
3. Gazdasági előadások.
4. Somssich Géza gróf indítványa a vidéki népies gazdasági előadások egyöntetű szervezése ügyében.

Budapest, 1907 november 22.

Rubinek Gyula s. k.,
igazgató.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
igazgató-választmányának egyúttal a
„Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége”
végrehajtó-bizottságának

1907. évi november hó 29-én, pénteken d. u. 4 órakor a „Köztelek” székházában (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. szám) tartandó

igazg.-választmányi ülésére.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” 92. számában.)

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

országos sörárpakiállítás

rendező-bizottságának 1907. évi december hó 3-án (kedden) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Orsz. sörárpakiállítás rendezésével kapcsolatos teendők megvitatása.
2. Kiállítás rendezési tervzetének megvitatása.
3. Végrehajtó-bizottság kiküldése.
4. Műtrágyázási pályázat kiírása.

Cserhádi Sándor s. k.,
rendező-bizottsági elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya

1907. évi december hó 5-én (csütörtök) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

A friz juh szerepe parlagi juhaink javításánál és teendők a raczkatenyésztés fejlesztése érdekében. (Előadó: **Rodiczky Jenő** dr.)

Teleki Arvéd gróf s. k.,
sz. o. elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

1907. évi

rendes közgyűlésére,

mely folyó évi december 8-án, vasárnap d. e. 10 órakor az egyesület székházában (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.) fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv-hitelesítők és jegyzők kiküldése.
3. Szövetségi tagok kiküldötteinek és Budapest székesfőváros képviselőjének bejelentése. (Alapszabályok 24. §. f.)
4. Szavazatszedő-bizottság kiküldése.
5. Az alapszabályok 5., 7., 31., 34., 35., 49., 50., 52., 58., 72. és 79. §§-ainak módosítása. (Az igazgató-választmánynak az alapszabályok módosítására vonatkozó javaslatai a szétküldött meghívóhoz az alapszabályok 88. §-a értelmében mellékelve voltak.)
6. Tiszteletbeli tag választása. (Alapszabályok 28. §.)
7. Kilépő 15, tiszteletbeli tagul választott 1, továbbá az alapszabálymódosítás folytán betöltendő 30 új igazgató-választmányi tagsági helyre: 6 évre husz, 5 évre hat, 4 évre öt,

Vesztünk

Luczernamagot

Arankamentes és
nagyarankamentes

Lóheremagot

a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós mintát utánvétel mellett.

Magyar

Mezőgazdák

Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

3 évre öt, 2 évre öt és 1 évre öt, összesen 46 igazgató-választmányi tag választása. (Alapszabályok 35. §.)

8. Számvizsgáló-bizottságba 5 tag választása. (Alapszabályok 24. §. g.)

9. Igazgató-választmány jelentése az 1906/7. évi egyesületi működéséről.

10. Számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése az 1906/7. évi zárószámadás, vagyoni kezelés és vagyoni állapot tárgyában.

11. Az 1907/1908. évi költségvetés megállapítása.

12. Igazgató-választmány jelentése a segéd-titkari és a könyvelői állás betöltéséről és a megválasztottaknak allasukban való megerősítése.

13. Igazgató-választmány javaslata az egyesületi bérházban épült személyfelvonó költségeinek az egyesület alapvagyonából való fedezése tárgyában.

14. Bernát István emlékbeszéde néhai Forster Géza volt igazgató fölött és Forster Géza arcképének leleplezése.

15. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjainak az igazgató-választmány útján a közgyűlés elé terjesztett írásba foglalt esetleges indítványai.*

Budapesten, 1907 november hó 19.

Dessewffy Aurél gróf s. k.,
elnök.

Kedvezményes utazásra szóló igazolványokat decz. 1-ig jelentkező tagjainknak 10 filléres levélbélyeg beküldése ellenében küldünk. Kérjük az indulás helyének pontos közlését.

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének f. é. december hó 9-én (hétfő) d. e. 10 órakor a Köztelek székházának nagytermében tartandó

XII. nagygyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Földmívelésügyi miniszter képviselőjének és a szövetségi tagok kiküldötteinek bejelentése.
4. Tagsági ügyek.
5. Jelentés a szövetségi iroda működéséről és a szövetségi évkönyv bemutatása.
6. Az 1906/7. évi zárószámadás betérjesztése és a felmentvény megadása.
7. Az 1907/8. évi költségvetés megállapítása.
8. Az 1907/8. évi munkatervezet megállapítása.
9. Szövetségi tagok indítványai. (A Pestmegyei és Szatmármegyei G. E. javaslata az érdekképviselet ügyében.)

*) Hogy az egyesületi tagok beadványai és indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges az alapszabályok értelmében, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal az elnökhöz vagy annak helyetteséhez vagy az igazgatóhoz írásban benyújtásanak.

10. Miklós Ödön előadása: A németországi tanulmányutáról.

11. Népszerű gazdasági előadások egyöntetű szervezése (az irodalmi szakosztály javaslata alapján).

Budapest, 1907 november 19-én.

Dessewffy Aurél gróf s. k.,
elnök.

A Szövetség tagjai figyelmébe. A szövetségi nagygyűlés alkalmából, mint minden évben, az idén is kedvezményes menetérti vasúti jegyek fognak a szövetség tagjai rendelkezésére bocsátatni. Eziránti megkeresések a GEOSz. titkári hivatalához (Budapest, IX., Köztelek) intézendők 10 filléres választbélyeg melléke éséveit és annak feltüntetésével, mely kiindulási állomás vetessék fel a kedvezményes jegy váltására jogosító igazolványon. Deczember 5-én túl érkező megkeresések még kivételes esetekben sem vétethetnek figyelembe.

Abraktarmány-szállítási díj-kedvezmény.

A kereskedelemügyi miniszter a takarmányozási czélokra rendelt korpá, olajpogácsa, árpádara, kukoricadara és malomkonkolyra szállítási díjkedvezményt engedélyezett. A díjkedvezmény — mely a magyar királyi államvasutak összes vonalaira és a pécs-baresi vasut vonalaira érvényes — 15%-os mérséklésnek felel meg. E kedvezmény folyó évi november hó 20-tól visszavonásig, illetve legkésőbb jövő évi április hó végéig marad érvényben. A kedvezményből ki vannak zárva a határállomásokra rendelt küldemények, továbbá a Budapestre helyben és Kőbányára helyben rendelt abrak-takarmány-küldemények is. A takarmánykereskedők részére szállítandó erőtakarmány-küldemények sem részesíthetők a fenti díjkedvezményben.

Az engedélyezett 15%-os díjkedvezmény csak oly erőtakarmány-küldemények után fog a vasutak részéről alkalmaztatni, amelyek állattenyészéssel foglalkozó gazdák részére takarmányozási czélokra rendeltetnek meg, ami a rendeltetési hely szerint illetékes vármegyei gazdasági egyesület, vagy az OMGE. által kiállított s a feladás alkalmával a szállítmány fuvarleveléhez melléklendő bizonyítvánnyal igazolandó s amelynek fuvardíja az átvevő által fizetendő.

A kereskedelemügyi kormány számolván azzal, hogy azok a kisgazdák, akiknek szükséglete nem tesz ki egy egész kocsiakományt, társulás vagy a gazdasági egyesületek közvetítésének igénybevétele esetén juthassanak e kedvezmény élvezetéhez, ebből folyólag megengedte, hogy a kedvezmény valamely hazai gazdasági egyesület címére igazolvánnyal bérmentellenül feladott erőtakarmány küldemények után is a fentjelzett egyéb feltételek betartása mellett alkalmazható legyen.

Mínthogy az OMGE. a szóbanforgó igazolványok kiállítására szintén fel van hatalmazva,

felhívjuk a kedvezményt igénybe venni óhajló tagjainkat, hogy az igazolványok gyors szétküldése az adatok hiányos megírása miatt fennakadást ne szenvedjen, pontosan közöljék a feladó és címzett nevét, lakhelyét, továbbá a leadó állomás nevét, a küldendő abrak-takarmány nemét (korpá, olajpogácsa, árpádara, kukoricadara és malomkonkoly) s végül az igazolvánnyal küldendő szállítmány hozzávetőleges súlyát. Minden egyes alkalommal a kiállítandó igazolvány után posta- és kiállítás díj zimen 20 fillér küldendő levélbélyegben.

Ugyancsak 15%-os szállítási díjkedvezményt engedélyezett a kereskedelemügyi miniszter — mint tagjainkat erről már értesítettük — a szállítás-takarmányok szállítására, amelyek igénybevétele-nél ugyancsak az abrak-takarmányok szállításánál érvényes kikötések vannak érvényben. Igazgató.

Az OMGE. igazgató-választmányának, ugysis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége végrehajtó-bizottságának ülése.

(1907. évi november hó 19-én d. e. 10 órakor tartott II. rendes üléséről felvett jegyzőkönyv.)

Jelen voltak Dessewffy Aurél gróf elnökle alatt Bujanovics Sándor, Zselénski Róbert gróf és Pallavicini Ede örgróf alelnökök, Bacher Emil, Barcza Károly, Bartal Béla, Beliczey Géza, Bernát István, Bogáthy József, Borsáczky Soma, Cserhávi Sándor, Czobor László, Darányi Gyula dr., Durányi Ignác dr., Drucker Jenő dr., Déry Izidor, Emődy József, Győry Lóránd, Haller József, Hulya Ferencz dr., Inkey Pál báró, Jeszenszky Andor, Kazy József, Kodolányi Antal, Koppély Géza, Karolyi Mihály gróf, Keller Iván, Koritsinszky János, Keglevich Gyula gróf, Kostyán Ferencz, Lázár Pál, Laehne Hugó, Lestyánszky Sándor, Löherer Andor, Mérey Lajos, Meskó Pál, Mezey Gyula, Nagy Ferencz dr., Peresz Ferencz, Reusz Henrik, Sággy Gyula, Serfőző Géza, Széchenyi Viktor gróf, Székács István, Wekerle Sándor dr.; a tiszviselőkar részéről Rubinek Gyula igazgató, Buday Barna szerkesztő-titkár, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szövetségi titkár, Zorád István az ipari szakosztály titkára, Mutschenbacher Emil dr. segédtitkár, Fabricius Endre és Kovácsy János gyakornokok, elmaradásukat kimentették: Bernát Béla és Múday Izidor.

Dessewffy Aurél gróf elnök üdvözlőlvén a megjelent tagokat, az ülést megnyitja.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár bemutatja a múlt ülésről felvett, az elnök és két hitelesítő által aláírt jegyzőkönyvet, mely a „Köztelek”-ben is egész terjedelmében megjelent.

Tudomásul vétetik.

Jegyzőkönyvhitelesítők.

A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére a választmány az elnök ajánlatára Kodolányi Antal és Löherer Andor végrehajtó-bizottsági tagokat kérte fel.

Köln árjegyzékek mindenemü gazdasági gépekről!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEKÉNT TÁRSULAT BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

A XII-ik szövetségi nagygyűlés napjának és tárgysorozatának megállapítása.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy az OMGE. december hó 8-án fogja tartani az évi közgyűlést s a bevett szokás szerint a következő napon, december 9-én tartatik meg a Szövetség nagygyűlése, melynek tárgysorozatát előadó előterjesztése alapján alapítja meg a végrehajtó-bizottság. Ezzel kapcsolatban előterjeszti szóló a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület átiratát a mezőgazdasági érdekképviseletnek a nagygyűlés tárgysorozatába való felvétele tárgyában. Javasolja, hogy miután a földmivelésügyi miniszter leiratában csupán azt kívánta, hogy az összes gazdasági egyesületek ebben az ügyben elfoglalt álláspontjukat kifejtésük, illetve hogy a miniszter által feltett kérdőpontokra véleményüket nyilvánítsák, ami meg is történt, ennél fogva válaszmány ez ügyben már elfoglalt álláspontjához híven a tárgyalást akkorára tartsa fenn, amikor a földmivelésügyi miniszter az ezen vélemények alapján kidolgozott törvénytervezetet véleménynyilvánítás céljából a Szövetség elé fogja terjeszteni. Szóló javasolja, hogy ily értelmű állásfoglalással vétessék fel a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület javaslata a nagygyűlés tárgysorozatába, amihez a végrehajtó-bizottság egyhangulag hozzájárul.

Az 1906/7. évi szövetségi évkönyv bemutatása.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár jelenti, hogy a Szövetség mult évi működéséről szóló évkönyv még nem készülhetett el, mert a szövetséges gazdasági egyesületek egynehányra többszörös sürgetés dacára jelentését még nem küldötte be; néhány nap mulva azonban elkészül az évkönyv s a Szövetség tagjainak a kellő időben meg fog küldetni.

Tudomásul szolgál.

Előterjesztés a korpaprefekciók megszüntetése tárgyában.

Rubinek Gyula igazgató: A korpaprefekciók kérdésével ismételtén foglalkoztunk és álláspontunkat a földmivelésügyi és kereskedelmi miniszterekkel is közöltük, de eredménytelenül, amennyiben a korpaprefekciók megszüntetve nem lettek. Ennek akadálya egyrészt az, hogy ezek a kedvezmények december hó 31-ig lettek engedélyezve, másrészt pedig az, hogy az örlemények czime alatt adott kedvezményekben foglaltatik benne a korpa is és csakis együttesen változtathatók meg ezen kedvezmények. Ezért javasolja, hogy kéressék fel sürgősen a kereskedelemügyi miniszter, hogy a korpát deklasszifikálja, vagyis úgy a bel-, mint a külföldi forgalomban alacsonyabb szállítási díjostályba sorozza. Amennyiben pedig ezek a refakciók meghosszabbításra kerülének, úgy ne egy évre, hanem maximálisan április hó elsejéig hosszabbítsanak meg. Azonkívül az összes refakciók elbírálás végett mielőbb a közlekedési tanács elé bocsáttassanak.

A végrehajtó-bizottság az előadó javaslata értelmében határoz.

Angolországi tanulmányut rendezése 1908. évben.

Rubinek Gyula igazgató előadja, hogy a folyó évben megtartott németországi tanulmányut eredményei arra indították az egyesület vezetőségét, hogy ezen tanulmányutak rendezését állandósítsa. Erre a jövő évben kiváló alkalom kínálkozik, amennyiben akkor Londonban egy magyar kiállítás fog a magyar kormány erkölcsi támogatásával rendeztetni. Ez, valamint az a körülmény, hogy az angol gazdaságközönség részéről ismételtén felhivattunk arra, hogy látogatásukat viszonzozzuk, kívánatossá teszi, hogy a tanulmányutát Angolországba rendezzük, még pedig a jövő év május havában megnyitóló magyar kiállítás alkalmával. Arra kéri tehát a választmányt, hogy a tanulmányut rendezését egyelőre elvileg határozza el, a rendezés munkálataival pedig Szilassy Zoltán szövetségi titkár bizza meg.

Desseuffy Aurél gróf elnök javasolja, hogy kéressék fel a kormány, hogy ne csak erkölcsileg, de anyagilag is támogassa a londoni magyar kiállítást, miután az ugyis olyan kisserű lesz, hogy nem nagy megterhelést fog okozni a kormánynak.

A választmány ilyen értelemben határoz.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének átirata a tokaji borvidék segítő akciójára vonatkozólag.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete átiratot intézett a Szövetséghez, amelyben kéri, hogy támogassa azt a mozgalmat, melyet a tokaji borvidék birtokosai anyagi existenciájuk fentartása végett indítottak meg. Előadja, hogy mikor a tokaji termelők a filoxera által elpusztított szőlőket nagy anyagi áldozatokkal rekonstruálták, akkor az olasz borbehozatal és a nagymérvű borhamisítás folytán nem tudták boraikat megfelelően értékesíteni. Ujabbán pedig a nagy költséggel rekonstruált szőlők pusztulni kezdenek, a munkaerő rendkívül módon megrágtat, amivel szemben a borárak jelentékenyen csökkentek, az értékesítési viszonyok nagyon megromlottak s a termelők nem képesek az agrár-kölcsönök esedékes annuitásait és a kamatokat fizetni, úgy, hogy valósággal existenciájuk forog kockán. A Zemplénmegyei Gazdasági Egyesület vette kezébe a dolog szanálását s egy tervezetet dolgozott ki, melynek értelmében a Tokaj-Hegyalja zárt borvidékké nyilvánították, az ottani borok csak védjegyetlenül alatt legyenek forgalomba hozhatók s a közfogyasztás szükségletén kívül bor oda más vidékről behozható ne legyen. E javaslatot Zemplénmegye törvényhatósága magáévá tette s ennek megfelelő szabályrendeletet dolgozott ki, amelyet jóváhagyás végett előterjesztett a földmivelésügyi kormányhoz. E szabályrendelet azonban még máig sem lett jóváhagyva s mivel a tokaji viszonyok azóta is romlottak, a törvényhatóság megsürgette a szabályrendelet jóváhagyását, felkérve egyúttal a kormányt, hogy az agrár-kölcsönök esedékes részleteinek visszafizetésére két évre moratoriumot adjon és az eddigi 15 éves törlesztéses agrárkölcsönt 25 éves törlesztéses kölcsönre alakítsa át. Ehhez a kíván-

sághoz még a boritaladó leszállításának általános kérelmét csatolják, nemkülönben azt a kérelmet is, hogy a gyógyszerészek arra köteleztessenek, hogy a hivatalos gyógyszerkönyvbe származási igazolvánnyal ellátandó szomorodni és aszaborok tartását felvenni kötelesek legyenek. Mivel a tokajvidéki termelők ezen kívánsága kétséget kizárólag teljes mértékben indokolt, javasolja szóló, hogy a Szövetség a tokajhegyaljai borvidék segítő akcióját a legmesszebbmenőleg támogassa és ilyen értelemben írjon fel a kormánynak.

Lóherer Andor a tokajhegyaljai borvidék pusztulását az előadó által felhozott okoknál sokkal mélyrehatóbb okoknak tulajdonítja, amelyeket azonban nem kíván most fejtegetni, hanem az előadói javaslatot fogadja el.

Bujanovics Sándor alelnök szintén a legmesszebb menő segítő akció mellett foglal állást.

Drucker Jenő dr. hangsúlyozza, hogy összes gazdasági terményeink között egyetlenegy sincs, amely olyan világhírre tett volna szert, mint a tokaji bor. Itt tehát arról van szó, hogy egy oly világezikknek szerezzünk védelmet, amely egyetlen a maga nemében. A tokaji termelők két veszbély előtt állanak: az egyik az, hogy a szőlőbirtokosok nem lesznek képesek szőlőiket fentartani s így eladják azokat, miáltal a tokaji bor mennyisége csökkenni fog; a második az, hogy kénytelenek lesznek a tömegtermelésre átmenni, vagyis csak azért, hogy a szőlőiket fentarthassák, olyan fajokat fognak termelni, amelyek ki fogják ugyan fizetni a nagy üzemköltségeket, de amelyek termése nem lesz egyenrangú a most termelt tokaji borral. Ennek a bekövetkezését kell megakadályoznunk s erre alkalmasnak találja az előadói javaslatot.

Zselénski Róbert gróf és Koppély Géza felhívásai után, kik szintén az előadói javaslatot fogadták el, Desseuffy Aurél gróf elnök az előadó határozati javaslatát egyhangulag elfogadottnak jelenti ki.

Állásfoglalás a Magyarország és Ausztria közötti kereskedelmi és forgalmi szerződési javaslatok tárgyában.

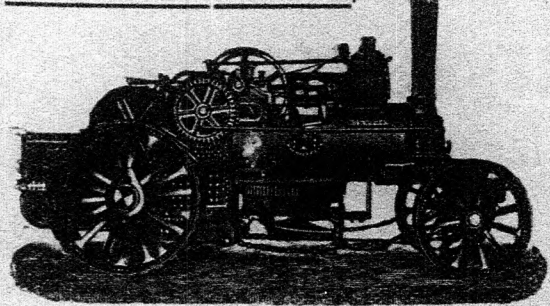
Rubinek Gyula igazgató hosszabb, élénk figyelemmel hallgatott beszédben ismertette a kiegyezési javaslatokat (mely beszéd a „Köztelek” mult számában egész terjedelmében megjelent) s határozati javaslatot nyújtott be e kérdésben való állásfoglalás tárgyában. A javaslat felett hosszús, élénk vita keletkezett, amelyben a következő szónokok vettek részt:

Lóherer Andor elfogadja az előadó határozati javaslatát azzal a módosítással, hogy az első bekezdés, amely a tranzitó vasuti díjszabásról és a 2%-os kvótaemelésről szól, hagyassék ki, mivel ez a mi álláspontunknak ellentékesi szint kölcsönöz.

Bartal Béla részletesen ismerteti a kiegyezés előnyeit és azokat jóval fölébe helyezi az említett hátrányoknak. Nem helyesli, hogy a kiegyezést, mint valami kényszerhelyzet eredményét tüntetik fel. A kényszerhelyzet igenis megvolt, de nem ott, ahol a közönség kereste, a kereskedelmi szerződések megkötésében, hanem

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek

— Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák. —

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. — — — gőzeke- és gépgyár — — — Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

megvolt először a józan ész kényszerhelyzete és volt egy másik kényszerhelyzet, t. i. a Széll-féle kiegyezés óta nagyon megváltozott tárgyalási diszpozíció. Tekintetbe kell venni továbbá a világkrízist is, amelyben benne vagyunk. A kvótaemelést teljesen kárpótolva látja a vámvédelem terén nyújtott előnyökkel. Egyetlen formai hibája a kiegyezésnek, hogy a bankkérdés ki van kapcsolva. Annál is inkább szükségesnek tartja a bankkérdésben való állásfoglalást, mert a mi hitelünk szempontjából szükséges, hogy a bankkérdésben tisztán lássunk. A magyar mezőgazdaság érdekében leghelyesebbnek tartja, ha az egész vámszerződés tartama alatt a jelen közös bankszervezet tartatik fenn, amely teljes mértékben bírja a külföld bizalmát. Ő tehát az OMGE. köteletségének tartja, hogy a bankkérdésben elvben nyilatkozzék. Éppen ezért határozati javaslatot nyújt be, amelyet az előadó határozati javaslatával szemben elfogadásra ajánl.

Zselénski Róbert gróf közgazdasági, kiváltképpen pedig mezőgazdasági szempontból a közös vámterület híve, azért a kormányt a kiegyezés megkötése alkalmából melegen üdvözi. Idézi a miniszterelnöknek egy, a pénzügyi bizottságban tett nyilatkozatát a tőzsdereformra vonatkozólag, mely szerint a kormány csupán a budapesti tőzsde reformálására vállalt olyan kötelezettséget, hogy egy ily javaslatot nyújt be a törvényhozáshoz, de hogy az el fogadtatni, arra nézve nem adott a kormány garanciát. Ezt a nyilatkozatot nyugtalanítónak tartja s kívánja, hogy a miniszterelnök a gazdaközönség megnyugtására mielőbb nyilatkozzék e kérdésben. Egyébként elfogadja az előadó határozati javaslatát, szemben Bartaléval, amelyben nagyon sok olyan kérdést lát, amelyek a kiegyezéssel semmiféle összefüggésben nincsenek. Abban azonban egyetért Bartalal, hogy ő is szükségesnek tartja a bankkérdésben való állásfoglalást.

Bacher Emil a Malomegyesület képviselőjében szólal fel és annak köszönését tolmácsolja a választmánynak azért a lelkes álláspontért, amelyet a határozati javaslat 3-ik pontjában elfoglalt. A vámkülföldre irányuló liszt kivitel kérdésével foglalkozik és statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a magyar malomipar még rossz termés után is rászorul a fehér liszt kivitelre. Azért a javaslat 3-ik pontját azzal kívánja még megtoldani, hogy kéressék fel a kormányt, hogy a vámkülföldre irányuló liszt kivitel intézményileg biztosítsa.

Kodolányi Antal a tőzsdereformra vonatkozólag attól tart, hogy majd az osztrákok fogják nekünk a fedezetlen határidőzlet eltörlesztését kivívni, nem pedig a mi kormányunk.

Sághy Gyula Zselénskinék felelve természetesen találja, hogy a magyar kormány nem vállalt más kötelezettséget az osztrák kormányval szemben, mint azt, hogy a tőzsdereform-javaslatot csak beterjeszti. A törvényhozás határozatától függ, hogy az elfogadtatik vagy sem. A bankkérdésben való állásfoglalást nem tartja helyesnek. Elfogadja az előadó határozati javaslatát. Bacher indítványára vonatkozólag pedig kijelenti, hogy azt a közgazdasági szakosztály által külön tárgyalandó kérdésnek tekinti.

Bernát István a tőzsdereformkérdésre megjegyzi, hogy jelen volt a parlamenti közgazdasági bizottság ülésén, ahol Wekerle arra a kérdésre, hogy miért vette fel a kiegyezési javaslatokba pusztán a budapesti tőzsdének a reorganizációját, azt felelte, hogy pusztán azon okból, mert Bécsben többet nem kívántak. A Bartal-féle javaslatot illetőleg az a nézete, hogy annak 7-ik, 10-ik és következő pontjaiban oly nagyfontosságú kérdések vannak a kiegyezéssel összekapcsolva, amelyek semmi esetre sem a kiegyezéssel együtt, hanem külön-külön tárgyalandók. Az előadó határozati javaslatát fogadja el.

Bujanovics Sándor hangsúlyozza, hogy ő mint a törvényhozás tagja már az 1861-ben megkötött kiegyezési tárgyalásokban Deák Ferencz és Andrássy Gyula gróf vezetése alatt részt vett. Az akkori kiegyezési javaslatok ellen is sokoldalú aggály és kíváncsolom hangzott fel, de a többség mégis megszavazta. Megszavazta pedig azért, mert azt a két főfelvet, a szabad forgalom fentartását és a köz- és mezőgazdasági érdekeknek oly fokú védelmét, amely az akkori viszonyok között lehetséges volt, biztosítva látta benne. A mostani kiegyezés a mai viszonyokat tekintve, szintén minden tekintetben megfelel a mi érdekeinknek s 10 évi fejlődési időszakot biztosít. Ezért mint magyar ember s mint gazda örömmel üdvözi annak megkötését s hozzájárul az előadó határozati javaslatához.

Bartal Béla reflektál az egyes felszólalásokra s határozati javaslatának megtámadott részeit védelmébe veszi s ismét elfogadásra ajánlja.

Rubinek Gyula igazgató röviden reflektál az elhangzott beszédekre, bár a felszólalók túlnyomó többsége javaslata változatlan fentartása mellett foglalt állást. Határozati javaslata megszerkesztésében két szempont vezette: az egyik az, hogy sokat ne mondjon, a másik pedig az, hogy keveset ne mondjon. Ne mondjon sokat, nehogy azt az osztrák agitáció kihasználhassa a kiegyezés ellen s ne mondjon keveset, nehogy a magyar kiegyezés-ellenes agitáció azt mondhassa, hogy a szerződés a gazdáknak nem kell, vagyis az arany középutat kellett választania a határozati javaslat megformálásánál. Ennek az arany középutnak pedig megfelel a határozati javaslat, mert reá mutat a kiegyezés előnyére, de nem hallgatja el azokat a súlyos megterheléseket sem, amelyek a szerződés elfogadásából Magyarországra hárulni fognak. Ami az egyes felszólalásokat illeti, nézete a következő: Löherer módosításai közül helyesnek tartja, hogy az első bekezdésbe belevetessék az, hogy az előbbi kormány által életbeléptetett kereskedelmi szerződések okozták a válságot, mert ez megfelel az igazságnak is, valamint azt, hogy a „mielőbbi” szó helyett „haladéktalan” szó tétessék be. Az a kívánság, hogy a tranzit-tarifákhoz kénytelen legyen az osztrák kormány hozzájárulni, benne van a kiegyezésben. A kvótakérdésnek azt az indokát, hogy az ára volna a 10 évi állandóságnak, tagadja, ellenben hangsúlyozza, hogy a szerződés indokolása maga is elismeri, hogy ez az ára az elért közjogi vívmányoknak. Bartal javaslatát illetőleg véleménye az, amelyet a felszólalók nagy többsége vallott, hogy az előnyök tulságos kidomborításával fegyvert adnánk az osztrák agráriusok kezébe, akik már is olyan agitációt fejtenek ki a kiegyezés-

sel szemben, amely szinte aggasztónak mondható. De elfogadja a javaslatból a dalmát vasutakra vonatkozó részét, mint új 7-ik pontot, továbbá a 12-ik pontot némi stiláris módosítással, mint új harmadik bekezdést. A bankkérdésre vonatkozólag megnyugtathatja javaslattevőt, hogy azt, mint önálló kérdést fogja tárgyalni a közgazdasági szakosztály. Annyival is inkább helytelen volna tehát ennek a kérdésnek a belekeverése a kiegyezés komplexumába, mert nekünk ebben a kérdésben hivatalos álláspontunk még nincs. Előbb fel kell állítani a mi követelményeinket egy létesítendő bankkal szemben, azután dönteni afölött is, hogy az adott viszonyok között melyik formája a megoldásnak lesz ránk nézve a legelőnyösebb. Az európai vámunio kérdését ezidőszertint szintén mellőzhetőnek tartja, miután ma meg vannak kötve a kereskedelmi szerződések s így azokon nem változtathatunk. Bacher indítványára vonatkozólag kijelenti, hogy az teljesen kívül esik a kiegyezés komplexumán s azzal csakis okozati, nem pedig közvetlen összefüggésben van. Kéri tehát a választmányt, hogy attól eltekinteni sziveskedjék. Ellenben azt elfogadhatónak tartja, hogy kérjük fel a malomegyesület képviselőit, hogy ők formulázzák meg azokat a kívánalmakat, melyekkel a magyar finom liszt kivitelét propagálhatónak tartják s mi majd annak idején szakosztályilag tárgyalni fogjuk azokat. Ezeket a módosításokat ajánlja elfogadásra.

Bacher Emil tagadja, hogy a lisztexport kérdése nincs szoros összefüggésben a kiegyezés kérdésével. Ismételten azt a kérést intézi a választmánynak, hogy a lisztexport kérdését a határozati javaslat 3-ik pontjába felvenni sziveskedjék.

Zselénski Róbert gróf lehetetlennek tartja, hogy ez évben lisztet exportálhassunk, miután Magyarország-Ausztria kevesebbet termelt, mint amennyit a fogyasztás igényel. Valószínűleg a jövő évben is ez a sors vár reánk. Ő is ajánlja, hogy a Bacher indítványa a közgazdasági szakosztályban tárgyalassék, amihez Bacher Emil is hozzájárul.

Dessueffy Aurél gróf elnök határozatilag kijelenti, hogy a választmány az előadó határozati javaslatát fogadja el az általa ajánlott módosításokkal. Indítványozza, hogy az igazgatóválasztmány köszönetét fejezze ki a kormány- és a tárgyalásokban részt vett állami tisztviselőknél azért, hogy sikerült ezen rendkívül fontos kérdésekben kiegyezést létesítenie, amely legalább a jövő 10 évre a bizonytalanságot megszünteti.

Bartal Béla indítványozza, hogy fejezze ki a választmány köszönetét a miniszteriumok azon szakközégeinek is, akik ezekben a fáradságos tárgyalásokban résztvettek és akiknek az eredmény kivívásában jelentős részüik van.

A választmány ez értelemben határoz.

A végrehajtó-bizottság határozata következőképpen hangzik:

Kimondja az igazgatóválasztmány, úgyis mint a GEOSz. végrehajtó-bizottsága, hogy:

A magyar kormány által a képviselőházhoz beterjesztett Ausztria és Magyarország kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyainak szabályozása tárgyában kötött szerződés beczikelyezéséről szóló törvényjavaslat gazdasági elő-

TERMÉSZETTŐL ARANKAMENTES lóhere- és luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a legmagasabb napi árnál.

☛ Az átvétel és fizetés a termelő állomáson történik. ☛

Természettől arankamentes a heremag, ha az illető területen aranka nem mutatkozott, vagy csak csekély mértékben és azonnal irtották. A t. gazdák, kik eladó lóheremaggal vagy luczernával rendelkeznek, sziveskedjenek a lentjegyzett czéghez mintát küldeni és a mennyiséget közölni.

MAUTHNER ÖDÖN

os. és kir. udvari magkereskedése.

BUDAPEST.

nyeit és hátrányait, létrejöttének körülményeit és az ország jelen helyzetét mérlegelve megállapítja, hogy a szerződés elfogadása az ország érdekében fekvő. Mert bár az a tranzító vasúti díjszabás megkötöttségének megszüntetése és különösen a kvótának rekompensációként 2%-kal való emelése folytán kétségtelenül hátrányosabb, mint a Széll-Körber-féle vám-szövetség, viszont azonban azzal szemben újabb gazdasági előnyöket is biztosít. Kétségtelen továbbá, hogy a kormány az előbbi kormány által életbeléptetett kereskedelmi szerződések folytán kötött kézzel ment a tárgyalásokba, mert az ezen szerződések megszabta keretekhez alkalmazkodnia kellett.

A szerződés elfogadása mellett szól végül az a körülmény is, hogy annak életbeléptetése Ausztriával való kereskedelmi viszonyainkban tiz évre állandóságot teremt, ami mindkét szerződő félre gazdasági szempontból nagy jelentőségű.

Az ország érdeke megköveteli tehát — hivatkozással a tiz évi bizonytalanság káros hatásaira s a jelen kritikus helyzetre — hogy a kormány és a parlament teljes eréllyel és minden akadály ellenében is biztosítsa a kereskedelmi és forgalmi szerződési javaslatoknak 1908 január 1-ig való törvénybe iktatását és életbeléptetését.

Kiemelni kívánjuk azonban, hogy:

1. Elvárjuk a kormánytól a tőzsdekérdésnek a szerződés rendelkezéséhez képest az egész ország területére kiható érvényű haladéktalan olyatén szabályozását, mely a fedezetlen határidőzlet, illetve a játék jellegével bíró tőzsdeügyletek kötését kizárja és szabadságvesztés büntetésével sújta,

2. Az ipari szeszgyárak kontingensét fokozatosan teljes egészében kisajátítja, úgy, hogy a szerződés lejártával az egész szeszkontingenst mezőgazdasági gyárak termeljék ki. Semmi esetben sem tartja megengedhetőnek pedig, hogy mindaddig, amíg ipari szeszgyár működik, a mezőgazdasági szeszgyárak mai termelési jutalma leszálltassék.

3. A magyar malomipar védelme érdekében szükségesnek tartja, hogy a kormány az osztrák kormány minden olyan kísérlete ellen, mely a magyar malomipar versenyképességét az osztrák piacon megszorítaná, a leghatározottabban tiltakozzék s szükség esetén represszáliákkal éljen.

4. A balkán államokkal kötendő kereskedelmi szerződések kapcsolatában létesítendő állategészségügyi egyezmény bármely formája s általában az állatbehozatal megengedése ellen újból és a leghatározottabban tiltakozik, mert az ily megállapodás a jelen kiegyezés minden gazdasági előnyét lerontaná.

5. A kvóta-emelés terhének csökkentése érdekében felhívja a kormányt, hogy a közös szükségletek fedezésénél különös figyelemmel legyen arra, hogy abban a magyar termelés a kvóta arányában részesedjék.

6. Sürgeti ama régi kívánságnak megvalósítását, hogy a közös külkereskedelmi forgalomról rendszeresen összeállított statisztikai adatok ne csak német, hanem magyar nyelven is közzététessenek.

7. Bár a dalmát vasutak, melyeket sztratégiai és Horvátország fejlesztésére irányuló célokból amugy is meg kellett volna építeni s amelyek a mi krajnai kivitelnket is elősegítik, az osztrák triest-dalmát-partvidéki tengeri ut mellett csak másodrendű szerepet fognak játszani, mégis főleg a hajózási előny ellensúlyo-

zására elsősorban a duna-szávai csatorna, másodsorban a budapest-bródi legrövidebb vasúti vonal kiépítését kívánja.

Állásfoglalás a szövetkezetekről szóló törvénytervezet tárgyában.

Buday Barna szerkesztő-titkár csak röviden ismerteti a közgazdasági szakosztálynak a szövetkezetekről szóló törvénytervezet tárgyában elfoglalt álláspontját, mert az előadói indokolás a „Köztelek” 90. számában egész terjedelmében megjelent.

Nagy Ferencz dr.: Ha mint az igazgatóválasztmány tagja szólalna fel, úgy helyeselné a választmány azon álláspontját, hogy a fogyasztási szövetkezetek a nem tagoknak való árusítás terén semmiféle korlátozás alá ne essenek. Szólv azonban mint a törvénytervezet szerkesztője is szerepel itt s e minőségében igen nehéz helyzete van, ha tekintetbe veszi, hogy itt két hatalmas ellentétes álláspont küzd egymással, amely küzdelmet ő egymaga megvívni nem képes. Azért, mint a törvényjavaslat szerkesztője, helyesebbet nem tehetett, mint hogy egy olyan alapot jelölt ki, amely mintegy a csatateret adja, amelyen a két ellentétes álláspont küzdjön meg. Ezt a csatateret olyképpen jelölte ki, hogy felajánlott egy kompromisszumot, amelynek kiindulási pontja az, hogy szempontból megoldani nem célszerű, hanem vizsgálni kell mindig a konkrét körülményeket és azokhoz képest azután esetről-esetre megállapítani, hogy vajjon helyes-e a nem tagokra való üzletkiterjesztés. A bíróságok eleinte a kereskedelmi törvénynek a szövetkezetekre vonatkozó passzusát úgy interpretálták, hogy a szövetkezeteknek nem tagokkal üzleti összeköttetésbe lépni tilos. Ujabbban azonban az az álláspont emelkedett túlsúlyra, hogy a kereskedelmi törvény definíciója nem zárja ki azt, hogy a szövetkezetek másokra is kiterjeszkezzenek, mint tagokra. Ennek előidézésében szó ónak is van nemi része, amennyiben ex cathedra épp úgy, mint munkáiban mindig ezt az álláspontot hirdette, míg végre a bírói gyakorlat is respektálta azt. De ez a bírói gyakorlat épp úgy, mint ez alkalommal, a jövőben is könnyen megváltozhatik, vagyis nagyon labilis alapon áll. Éppen ezért nem tartja ajánlatosnak, hogy a szövetkezeti törvényvel a kereskedelmi törvény revíziójáig várjunk, mert a szövetkezetek, különösen pedig a fogyasztási szövetkezetek iránt sokkal kedvezőbb ma a hangulat, mint lehetne egy későbbi időpontban. Kéri a választmányt, hogy az elől a küzdelem elől, amely az igazságügyminiszter által összehívandó ankéten fog a két álláspont között megvívni, ne térjen ki, mert ez éppen a szövetkezetekre volna káros. Az ő álláspontja nem képezhet akadályt arra nézve, hogy a választmány által helyesnek tartott álláspont győzedelmeskedjék, csak kellő eréllyel képviselje azt az ankéten, amelynek a győzelme ellen azután neki semmi ellenvetése nincs.

Pallavicini Ede ögróf habár sok tekintetben ellentétes állásponton van Nagygyal, az ő törekvését és felfogását a kereskedelmi törvény revíziójára vonatkozólag mindig köszönettel és elismeréssel honorálja. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a Nagy javaslatát sem általánosságban, sem részleteiben el ne fogadja és ennek az ankéten is kifejezést ne adjon. Az ő felfogása az, hogy a szövetkezet egy olyan kereskedelmi társaság akár a betéti társa-

ság, akár pedig a részvénytársaság, melynek feladata az üzleti céloknak megfelelni. Ezért csatlakozik az előadó javaslatához.

Löherer Andor szintén az előadó javaslata mellett nyilatkozik.

Bernát István nem fogadja el az előadói határozati javaslatot, mert részint helytelen állításokat, részint pedig ellentmondásokat lát benne.

Emödy József véleménye szerint nagyon sok függ attól, hogy az a csatateret, amelyet Nagy Ferencz kijelölt, hol fekszik és az illető hadtestek hogyan vannak ott felállítva. Nézete szerint nagyon rosszul vannak, mert nagyon rossz pozíció jutott nekünk ott osztályrészül. Hogy mily törpe kisebbségben leszünk mi ott, azt láthattuk magukból a meghívásokból, amennyiben az OMGE-nek, tehát a legelső gazdasági testületnek mindössze egy képviselőjét hívták csak meg és csak az igazgató felszólalása folytán egészítették ki negyre. Így jart a Gazdák Biztosító Szövetkezete és a Gazdaszövetség is, amelyek egyáltalában nem kaptak meghívót s csak reklamáció folytán jutottak az ankéten egy-egy helyhez. Attól fél tehát, hogy a csatát mi fogjuk elveszteni. Igazat ad Nagynak abban, hogy soha még a parlamenti helyzet a szövetkezeti törvény megalakítására olyan kedvező nem volt, mint ma. Annál nagyobb szegény volna tehát, ha mi egy, a szövetkezetekre nézve káros törvényt alkotnánk ilyen kedvező parlamenti viszonyok mellett. Két módot ajánl a megoldásra: vagy dolgoztassék át a törvényjavaslat olyképpen, hogy csakis a hitel-szövetkezetekre vonatkozzék, vagy pedig a be-terjesztett javaslat vonassék vissza és egy új javaslat dolgoztassék ki, amelyben a fogyasztási és többi szövetkezetek sérelmei orvosolva vannak.

Nagy Ferencz néhány helyreigazító kijelentést tesz és statisztikai adatokkal igazolja álláspontja helyességét.

Pallavicini Ede ögróf ismételt felszólalása után

Buday Barna szerkesztő-titkár az idő előrehaladására való tekintet el nem rekedt az elhangzott beszédekre, de egy határozati javaslatot terjeszt be, amely közvetítő jellegénél fogva a választmány valamennyi ellentétes állásponton levő tagjait is kielégítheti. E határozati javaslat a következőképpen hangzik:

„Az igazságügyminiszter által egybehívandó ankétre kiküldendő egyesületi tagok a közgazdasági szakosztálynak határozati javaslatát csak mint direktívát fogják tekinteni. Eszerint általánosságban a szövetkezeti törvényjavaslat tervezetét el nem fogadják, amennyiben pedig a részletek megvitatására kerül a sor, 1. elfogadják azt, hogy a tervezett rendszabályok az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekén kívül álló hitelszövetkezetekre nézve életbeléjenek, de ugyanakkor felállítják a junktimot, hogy t. i. hasonló rendszabályok alkalmaztassanak mindazon hitelintézetekre, amelyek évtársulati alapon is folytatnak üzletet. 2. A fogyasztási szövetkezetek elárúsítási jogának tervbe vett korlátozása ellen feltétlenül tiltakoznak és kívánni fogják, hogy a fogyasztási szövetkezetek alapszabályaikban intézkedhessenek aziránt, hogy csak tagoknak vagy nem tagoknak is fognak árusítani. 3. A biztosítási szövetkezetek lehetőleg kiveendők a szövetkezeti törvényből vagy pedig sajátlagos működési körüknek megfelelően szabályozandók, mindenesetre megkövetelendő azonban, hogy a külföldi biztosító szövetkezetek velük egyazon elbánás alá essenek.”

Ezt a határozati javaslatot a választmány

HEUCKE A. Hausindorfli gőzeke-gyár kitanó rendszerű **gőzeke-készleteit**

szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

egyhangulag elfogadta s az idő előrehaladottsága miatt a többi tárgy a következő ülésre halasztatván, az ülés véget ért.

A visszavándorlás.

A pénzválság következtében Amerikában sok gyáripari üzem összebb vonta a termelését, óriási csapatokban bocsájtván el a fölöslegessé vált munkásokat. Mint amerikai hírforrások jelentik, közel fél millió munkás maradt kereset nélkül és ezek tulnyomó részben bevándorlottak, akik csalódottan, megtörve és lerongyolódva igyekeznek most elhagyott hazájukba visszajutni.

A menekültek között sok a magyar ember. Ezeket százával szállítják vissza a Cunard Line hajói. Mikor e sorokat írjuk, háromszáz magyar kivándorlót tettek le a flumei kikötőben, egyidejűleg azonban ezernél többen ültek hajóra New-Yorkban. Noha a visszavándorlás még így is csak csekély százalékát teszi ki a kivándorlás révén szenvedett embervesztésnek, annyi kétségtelen, hogy ez a mai visszavándorlási mozgalom arányaira nézve nagyobb minden eddig valónál.

Rendes körülmények között a kivándorlásnak alig 10 százalékát üti meg a visszavándorlás. Azonkívül a visszatérők megoszlának az év különböző időszakaira, így hát a visszavándorlás ügye különös figyelmet idáig nem követelt. Most másképp áll a dolog.

Télviz idején érkeznek vissza a munkások százával és ezrével, tehát éppen akkor, mikor mezőgazdasági téren legkevesebb munka kínálkozik. És a visszaérkezőket ezuttal nem a látogatás czélja vezérli. Ezek egytől-egyig hajótörtek. Pénztelen emberek, akiknek máriól-holnapra munka kell és kenyér. Foglalkoztatásuk kérdése tehát rendkívüli gondot ad.

Érdekkben akezióba is lépett a kormány, mely úgy a mezőgazdasági, mint az ipari munkaadókat felszólította, hogy amennyiben munkásokra volna szükségük, jelentsék be. Az ajánlatok alapján rögtön Fiuméből oda terelnek a munkásokat, ahol számukra kereset kínálkozik. Ilyenféle felhívást az utolsó napokban a gazdasági egyesületek is kaptak. Kapott az OMGE. is. Sajnos, mi alig tehetünk valamit.

Nyáron át magas munkabérekkel küzdött a magyar mezőgazdaság, az aratók éppen drágábbak voltak, mint bármikor azelőtt. A mezőgazdák által fizetett ezek a magas nyári napszámok általában jelentékenyen túlhaladják a munkások egy-egy napi szükségletét. Ezekből a munkás félretesz a téli napokra. Éppen az enyhíti a téli munkakiallak hiányát a mezőgazdasági életben, hogy nyár szakán a munkás téli szükségletét is biztosíthatja. A téli kenyérgabonát már az aratási rész fedezi. Így aztán az itt-ott kinálkozó csekély téli kereset kiegészíti a nyári szerzeményt annyira, hogy inasg munkásainkat nem fenyegeti.

Ámde tisztán a téli napszámbérekből a mezőgazdasági munkás meg nem él. A kereseti for-

rás ilyenkor igen vékonyan buzog. S ami kevés munkát a gazdaság ilyenkor mégis adni tud, annak adja, akire a nagy munkásszükség idején is bizton támaszkodhatott. A mezőgazdaság tehát ilyenkor van legkevésbé abban a helyzetben, hogy új munkatereket nyisson meg és a megszorodott munkások foglalkoztatásának kérdésével megküzdjön. Fájdalom, nem lehet visszavarázsolnunk a közel lezajlott nyári munkálatok idejét, amikor sokat adtunk volna azért, hogy jó és biztos kézierő álljon rendelkezésünkre.

Nem tölt el hát bennünket a most löketszerűen megindult kényszer-visszavándorlás azzal az örömmel, mely logikusan megfelelne a kivándorlás miatt hangoztatott panaszainknak. Nem azért, mert a visszavándorlás indokai között a magyar érdek egyáltalán nem szerepel. Elmentek munkásaink, tekintet nélkül arra, hogy volt-e rá szükségünk és visszajöttek csupán azért, mivel az újvilágban nem volt rájuk szükség. Nincs tehát olyan motívuma a visszatérésnek, mit érzelmi szempontból méltányolni lehetne. Azonban még sem emiatt tartózkodunk a visszatérők reményteljes üdvözlésétől. Örömmel csupán a visszatérők gyors elhelyezése körül felmerülő aggodalmak rontják el.

Mert hogy kitérni nem lehet a megérkezők foglalkoztatásának kérdése elől, ez előttünk tisztán áll. És nem csupán emberbaráti kötelesség parancsolja azt, hogy a téli inségtől megvédeni igyekezzünk őket. Arra is gondolnunk kell, hogy igen rosszul propagálnánk a visszavándorlást, ha ezek a csalódottak most nyomorba jutnának. Már pedig a visszavándorlási mozgalmát feltartani nem lehet érdekünk. Emellett némileg a társadalmi béke kérdése is, hogy a visszaérkezők ne maradjanak kenyér nélkül s ne váljanak nyomban a társadalmi béke és a nemzeti alapok robbantóinak hiveivé. Igen rossz nyereség volna, ha ezek, a különben is sebzett reményű emberek a szociálisztikus mozgalmak forradalmi elemeivé válnának, noha kétségtelen, hogy az inség ostromapásai ide terelnek. Ezért hát nemcsak az általános emberi szempont, de a közérdek is segít beavatkozásra ösztönöz.

Csak hogy az efele segítő-akezió könnyen demoralizálhat is. Meg kell gondolni, hogy a nemzetközi pénzpiacz nyomasztó helyzete, súlyosbitva saját benső zavarainkkal, a magyar termelésre is ránehezedett. A pénz drágasága miatt nem hogy új vállalatok létesültek volna, de a létezők is a legszűkebb körre szorítottak ugyanarra, hogy ipari központjainkat, hová a vidékről való beözönlés tél küszöbén rendszeren fokozottá válik, munkás proletáriátus fenyegeti. A munkanélküliség kérdése tehát már benső gazdasági viszonyaink következeként is egyik súlyos programpontra lesz a tél szomoró eseményeinek.

Most már kétségtelen, hogy a visszavándorlók jó részének hamarabb van kenyérré szüksége, mint hazai munkásainknak, de másrésztől a mai súlyos viszonyok között alig adhatunk olyan

darab kenyeret a visszaérkezők kezébe, melyre máris ne akadna reflektáns. És az a kivételes figyelem és kedvezés, mely amazok számára igyekezik a munkatereket lefoglalni, mindenestre ezeknek, a nemzet gazdasági életéből még ki nem szakadt munkásoknak a rovására megy. Még pedig minél intenzívebb és minél sikeresebb a beavatkozás annál nagyobb lesz azoknak a panasza, akiknek érdekeivel ez a munkához segítő mozgalom nem számolna.

Ily viszonyok között a munkások elhelyezésére irányuló mozgalom nem szorítkozhatik kizárólag a visszavándorlottakra, mert nem hagyhatja figyelmen kívül a hazai munkások érdekeit sem. A flumei közvetítő hivatal megoldja a feladatát azzal, ha levezeti az emberfölsőleget oda, ahol tényleg munkáshiány jelentkezik, anélkül, hogy a már működő munkásokat kiszorítani igyekeznék. De hogyha figyelemmel lesznek az itthonmaradottak érdekeire is, akkor gazdasági életünk befogadó képességének mai szűk határai között igen keveset lehet tenni a visszavándorlókért.

Ha ez a mozgalom nagyobb arányokat ölt, akkor a foglalkoztatás kérdésének megoldására a társadalom mihamar gyengének fog bizonyulni s nem hisszük, hogy a visszatérők javára tervezett vigalmak kiségitenének bennünket a zavarból. Aligha marad más hátra, mint az állami beavatkozás, beruházási politika forszírozásával. Ezzel könnyíthetünk pillanatnyilag a szorongatásán, de nem véglegesen. Mert a közmunkákából is csak kifogyunk.

Csak a vállalkozói élet fellendülése segíthet rajtunk igazában, enélkül katasztrófászerű zavarok fenyegetnek bennünket. Nincs tehát nagyobb érdeke a nemzetnek, minthogy rend legyen. Mielőbb biztosítani kell a gazdasági munka és haladás békés alapját a kiegyezésben, mert ennek függő állapota vált okává megannyi belső válságnak és míg a bizonytalanság lidércnyomása nehezedik reánk, addig reménykednünk se lehet, hogy a helyzet javul, a gazdasági élet fellendül s új és gyümölcsöző munkaterek nyilhatnak meg népünk számára.

Hogy a visszavándorlás katasztrófászerű zavar okává vagy a gazdasági élet termékenyítő erejévé fog-e válni, az elsősorban attól függ, vajjon a kormány és a törvényhozás tud-e erős kézzel dolgozni s képes-e biztosítani a társadalomnak rendet és nyugalmat, ami legszükségesebb feltétele, életető levegője a gazdasági fejlődésnek.

A fedezetlen határidőjű játék ellen.

(Zselénski Róbert gróf törvényjavaslat-tervezete a tőzsdei forgalom szabályozására. Előterjesztette a pécsi VIII. orsz. gazdakongresszuson.)

1. §. A gabona-, áru- és értéktőzsdék a földmivelésügyi, kereskedelmi és pénzügyi miniszterek főfelügyelete alatt álló, ezen törvény figyelembe vétele mellett az érdekelt körök által szerkesztett és a kompetens miniszterek által jóváhagyott alapszabályok alapján működő egyesületek, melyeknek czélja előmozdítani a keres-

Telefon, csengő, villámhárító

DECKERT és HOMOLKA

ELEKTROTECHNIKAI-GYÁR

BUDAPEST

HAZAI GYÁRTMÁNY

6748a

350 MUNKÁS

kedelmi forgalmat terményekben, árukban és értékekben.

Az egyszer jóváhagyott alapszabályok a kompetens körök kérésére és miniszterek rendeltére részben, vagy egészben módosítandók.

2. §. Egy gabona, egyéb mezőgazdasági és malomtermények forgalmával foglalkozó tőzsde csak úgy keletkezhetik, ha alapításához az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, illetve a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének hozzájárulása után az engedélyt arra megadja a földmivélsügyi miniszter.

3. §. Gabona, egyéb mezőgazdasági és malomterményekkel foglalkozó tőzsdékre a földmivélsügyi miniszter, más árukat közvetítő tőzsdékre az ipar- és kereskedelemügyi miniszter, értéktőzsdékre pedig a pénzügyminiszter küld ki megbízottakat, kiknek feladata ellenőrizni a tőzsde forgalmát és örködni afőlött, hogy jelen törvény minden rendelkezése pontosan be legyen tartva.

4. §. Tőzsdészerű határidőüzleteket gabona, egyéb mezőgazdasági, valamint malomterményekben kötni tilos.

Tőzsdészerű határidőüzlet az olyan megállapított határidőre kötött üzlet, melyben a forgalom tárgyát képező termény vagy áru szokványminőségben és szokvány mennyiségben, a forgalom tárgyát képező érték pedig szokványösszegben lesz eladva, illetve véve, az olyan megállapított határidőre kötött üzlet, amelyben a vásárlás, illetve eladás rendszerint nem azért történik, mert a vevő, illetőleg eladó a terményt, árut vagy értéket tényleg átvenni, illetve átadni szándékszik, hanem azon célból, hogy az esetleg időközben előfordulható árkülönbözetből hasznot huzzon.

5. §. Főjogosítottak a kompetens miniszterek arra, hogy indokolt kérelmére egy-egy országosan szervezett termelő, feldolgozó, vagy kereskedő érdekeltségnek, vagy egy-egy vállalatnak, melynek részvényei stb. a tőzsdei forgalom tárgyát képezik, a tőzsdei határidőüzleti tilalmat egyéb terményekre, árukra illetve értékekre kiterjeszthessék.

6. §. Mindenki, aki egy tőzsdén tőzsdei határidőüzletekbe kíván bocsátkozni, köteles egy olyan törvényszéknél, mely ezen törvényből kifolyólag egy tőzsdelajstrom vezetésével megbízatik, személyesen jelentkezni és nevét, címét említett lajstromba bevezettetni, annak megjelölésével is, hogy milyen terményekben, árukban illetve értékekben szándékszik tőzsdei határidőüzletekbe bocsátkozni.

A beiratási díj egy törvényszéknél vezetett tőzsdelajstromban személyenként az első évben a kincstár javára befolyó száz korona, a következő években évenként huszonöt korona.

A tőzsdelajstromok nyilvánosak és azokba a hivatalos órák alatt mindenki ingyen betekinthez.

7. §. Olyan terményekről, árukról, értékekről, melyekben a tőzsdei határidőüzlet meg van tiltva, nem szabad semmiféleképp határidőárakat közölni, tehát ilyeneket közzétenni tilos akár hirdetések, akár hirdetések, akár napi vagy egyéb lapok segítségével.

8. §. Egy-egy országosan szervezett szakérdekeltség kívánságára elrendelheti a kompetens miniszter, hogy az érdekeltség szakmájába vágó cikkek árának jegyzése rendeltéleg megállapítandó módok szerint eszközöltessék és hogy az érdekeltség az árjegyző bizottságban kellően képviselve legyen.

9. §. A gabona, mezőgazdasági és malomtermények árjegyző bizottságának többsége az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, illetve a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által kijelölt és a földmivélsügyi miniszter által kinevezett egyénekből kell, hogy alkotva legyen, azonkívül az árjegyzés módosatait is megállapítja a földmivélsügyi miniszter, az előbb említett mezőgazdasági érdekeltségeknek meghallgatása után.

10. §. Napi vagy egyéb hírlapoknak, folyóiratoknak stb. más árjegyzést mint a hivatalosnak elismert, közölni tilos.

11. §. Semmiesek az olyan tőzsdészerű határidőüzletek, melyeket olyanok kötnek, kik nincsenek egy tőzsdelajstromba bevezetve, tehát ezek esetleges veszteségeik fizetésére a bíróságok által el nem ítéltetők.

12. §. Aki tiltott határidőüzleteket köt, közvetít, másokat ilyen tiltott üzletek kötésére csábít, vagy másokat reábir, felhasználva tudatlanságukat vagy könnyelműségüket, hogy tiltott határidőüzleteket kössenek, két héttől egy évig terjedő fogházbüntetésre és 500 kor.-tól 20,000 koronáig terjedő pénzbüntetésre ítélandó.

13. §. Aki egy tőzsdelajstromba be nem vezetett egyénnel szemben közvetít egy megengedett határidőüzletet, egy ilyen egyént reábir egy ilyen üzlet kötésére, két héttől három hónapig terjedő fogházbüntetésre és 500 koronától 5000 koronáig terjedő pénzbüntetésre ítélandó.

14. §. Aki hogy egy termény, áru vagy értéknek árára befolyást gyakoroljon, egy fiktív üzletet köt, tudva egy a valóságnak meg nem felelő hírt közöl vagy oly hírt terjeszt, mely a valóságnak meg nem felel, két héttől egy évig terjedő fogházbüntetésre és 500 kor.-tól 20,000 koronáig terjedő pénzbüntetésre ítélandó.

15. §. Aki megtiltott határidőüzleti árakat bármiféleképp nyilvánosságra hoz, ilyen árakat közöl, tudva olyan híreket terjeszt a sajtóban, melyeknek célja terményeknek, áruknak vagy értékeknek az árára befolyást gyakorolni, illetve olyan hírek közlését mellőzi, melyek hamis híreket lennének hivatva ellensúlyozni, két héttől egy évig terjedő fogházbüntetésre és 500 koronától 20,000 koronáig terjedő pénzbüntetésre ítélandó.

16. §. Aki a 11., 12., 13., 14. és 15-ik §-ok értelmében el lett ítélve, az egyszersmind egy félévtől öt évig kirekesztendő minden hazai tőzsdéből.

A kongresszus által elfogadott határozati javaslat.

A Pécsen tartott VIII-ik országos gazdakongresszus tekintve, hogy a magyar gazdaközönység és annak minden orgánuma már tíz évvel tovább tárgyalja a tőzsdei fedezetlen határidőüzletet és annak veszteséges következményeit, teljesen tájékozva érzi magát e kérdésben és egészen fölöslegesen találja annak minden további megvitatását, felszólítja a magyar kormányt, hogy a jövő ülészakban okvetlen nyújtson be a törvényhozásnak egy, az ide mellékelt tőzsdetörvénytervezethez hasonló szellemű javaslatot a tőzsdei forgalomnak szabályozása tárgyában.

Zselénski Róbert grófnak a pécsi VIII. orsz. gazdakongresszuson benyújtott és ott bőven megokolt törvényjavaslatát a fernebbieken a maga egész terjedelmében közzétük. A javaslat, amint ezt maga Zselénski gróf is kiemelten hangsúlyozta előadása alkalmával, nem készült oly célból, hogy ugyanabból szószerint legyen törvény, e javaslattal Zselénski gróf csupán azokat az általános irányelveket óhajtotta leszögezni, amelyekért a gazdatársadalom és annak élén maga Zselénski Róbert gróf évek óta harcol. A tőzsdei fedezetlen határidőüzleti játék romboló hatásától menekülni óhajtvá, hozták meg a nyugati államok ezen játékokat tiltó törvényeit, csupán magunk állunk még a számottevő kulturálmok között, akik nem intézkedtünk törvényhozási uton e kérdésben. A kiegyezési törvényjavaslatba fölvétele e kérdés rendezése és nincsen okunk kételkedni abban, hogy végre megoldást nyer.

Most, hogy a pécsi gazdakongresszuson Zselénski Róbert gróf által benyújtott és ott egyhangulag elfogadott törvényjavaslat nyilvánosságra került a kongresszus kinyomatott jelentésében, a tőzsde felhivatalosai erősen kikelnek a tőzsde tervbe vett reformja ellen és odavetett jelszavakkal iparkodnak hangulatot kelteni a „lex Zselénski” ellen, amint elnevezték már előre a készítenő törvényt. A tőzsdei felhivatalosok abban telik különösen kedvüket, hogy a tőzsde megrendszabályozására

törekvő mozgalmat felekezeti kérdésnek minősítik. E régi és kopott fogás felett csendes lenézéssel térünk napirendre.

A gazdákat és élükön Zselénski Róbert gróftól ezen mozgalmukban, amelylyel a tőzsdei fedezetlen határidőüzleti játék eltörlését követelik, az a cél vezérli, hogy lehetetlenné tegyék a tőzsdén valónak meg nem felelő árak kepzését és ezzel a termelők kiszákmányolását. Ez az és nem más, amit elérni akarunk.

NOVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Kísérletek a dohányvirág, vajfü (Orobanche ramosa) irtására.

☞ A dohányvirág, vajfü (Orobanche ramosa) némely dohánytermesztő vidéken annyira fellépett, a dohányban oly nagy pusztítást visz véghez, hogy nemcsak mennyiségileg csökkenti lényegesen a dohánytermést, hanem a minőségben is kiszámíthatatlan kárt okoz.

Ezen veszedelmes dohányparazita elleni védekezés minden dohánytermesztő gazdának nemcsak érdeke, hanem kötelessége is.

A dohánytermesztéssel már régen foglalkozván, többféleképpen védekeztem a fentnevezett veszedelmes dohányparazita ellen. Többféle védekezéseim mégis arra indítottak, hogy a vajfü radikális kiirtására oly kísérletet végezzek, hogy a vajfüvet, illetőleg annak magját már a termőföldben csiraképességétől megfosztam.

Kísérleteimnek alapját, irányát, módját, kivitelét a következőkben ismertetem.

Azzal tisztában vagyunk, hogy a vajfü a saját magjából tenyészik, a földben több évig vegetál, de amidőn a vajfü által fertőzött földbe dohány kerül, a vajfü magja a dohányt megéri, a dohánygyökérhez reagálni kezd, kicsirázik, a dohány gyökérzetébe hatol és azt szilpolyozza, később kibuvik a földből, virágzik, majd magot hoz, a mag visszakerül a földbe s így folyton jobban elszaporodik; a szőált, vadak, madarak által még nagyon messze levő földet is megfertőz. *Kísérletem tehát oda irányul, hogy a földben levő vajfümagnak csiraképességét tönkretegyem.*

Ezt legegyszerűbben úgy gondolom elérhetőnek, ha a vajfümagot kicsirázatom, mivel ezzel mindenféle magnak további csiraképessége el van veszve. Még pedig kicsirázatom magával a dohánynyal, amelyhez azon veszedelmes parazita reagál, amelyet ha magához közel érez, azonnal kicsirázik, amelyhez annak létfontartása kötve van.

Kísérletemet következőképpen végeztem:

Az ugarból május 24-én, amidőn még a földnek kellő nedvessége volt, megszántottam, megboronáltam 360 □-öl területet. Ezen előkészített földet bevettem kapadohánymaggal. A dohánymag, hogy könnyebben előkészíthető legyen, homokkal lett összekeverve. A fenti területhez egy liter magot használtam, amelyből sokkal kevesebb is elegendő lett volna.

Néhány hét múlva a dohánymag a földből kikelt, augusztus közepére már elérte a palántanagyságot és amidőn a vajfü kelési ideje eljött, vagyis augusztus végére a vajfü a kis dohánypalántára reagálva kezdett kibujni, még pedig oly sűrűn, mint a rendes dohányültetvény közt, amidőn azt erősen megtámadja. Ezen sűrűn kikelt vajfümagnak további csiraképessége a kikelés által tönkretétezt. A kikelt vajfüvet, mielőtt a magja érni kezd, alászántom, nehogy a magérés folytán még jobban elszaporodjék. Az alászántással sietnem nem szabad, mivel a sietséggel sok vajfümagnak kicsirázását meggátolhatnám.

A fenti parcella közvetlen szomszéd-ágában egy területet számos fajdohánymaggal vettem be június 10-én. Ez szintén kikelt s amidőn a palántanagyságot elérte, a vajfü hozzá reagálni kezdett.

Ezen kísérleti táblának különös érdekessége azon jelenség, hogy ott is látni vajfüvet, hol a

dohánypalánta a földből kikelve, kibujva nincs. Tehát további kísérleteim fogják azon gyanummat is megállapítani, hogy már a földben levő dohánymagnak kicsirázása, de meg ki nem kelése is képes a vajfűmagot a földből kikelésre ingerelni. Megjegyzendő, hogy a szomszéd földeken, ahol dohánymag nem lett vetve, egyetlenegy vajvirágot sem lehet látni.

Ugyancsak vetettem dohánymagot tavaszi árpára is. A dohánymag az árpa közt kikelt, augusztus végén a dohánypalántán a vajfű (az árpa közt) kibujt a földből.

További kísérleteimet az fogja képezni, hogy nemcsak ugarföldbe legyen a dohánymag elvethető, hanem őszi búzára és gabonára is éppen úgy, mint a lóherét szokásos tavasszal vetni. Ennek azon előnye lenne az ugarral szemben, hogy gazdaságilag könnyebben kivihető volna, amennyiben minden évben sokkal nagyobb terület áll rendelkezésünkre. A f. év tavaszán búzára és gabonára vettem dohánymagot sorvetőgéppel, éppen úgy, mint a lóherét szokásos vetni. A gép csoroszlyái azonban a magot nagyon mélyen letették a födbe, úgy hogy az ki nem kelhetett. Legközelebbi kísérleteimmel tehát igyekezni fogok ezen hibát más vetési móddal kiküldeni, hogy a mag mélyen ne kerüljön a födbe. Hogy a buza és gabona közt is ki fog kelni, reményesem van hozzá, mivel kedvező időjárás mellett jó csiraképes dohánymagnak helyes elvetési mód szerint ki kell kelni a földből, amint az az ugarban és az árpa közt is kikelt s az idén végezett kísérleteim pedig meggyőztek arról, hogy a vajfűmag már a legkisebb dohánypalántagyökérhez is reagál.

A f. évben kísérletezett parcellákat 1908-ik évben részint dohánnyal ültetem be, másik részét pedig ismét dohánymaggal vetem be annak kipuhatólására, vajjon nem forog-e fenn annak szüksége, hogy a vajfűmag által fertőzött földek több évben részesüljenek ily kezelésben.

Megemlítem, hogy ezen vajfűirtási kísérleteimet a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság részéről megtekintette báró Natörp Tivadar dr. ur, kire hivatkozom az előbb leírt kísérleteim első évében teljesült és elért eredményére, kitől engedélyt és megbízást nyertem ezen kísérleteim további folytatására. Ezen első évben tett kísérleteim reményeséget és kiátást nyújtanak arra nézve, hogy a vajfűmag kicsiráztatása és alászántása, csiraképes-égének tönkretétele által, évek folyamán annak apasztása, kiirtása lehetővé lesz téve.

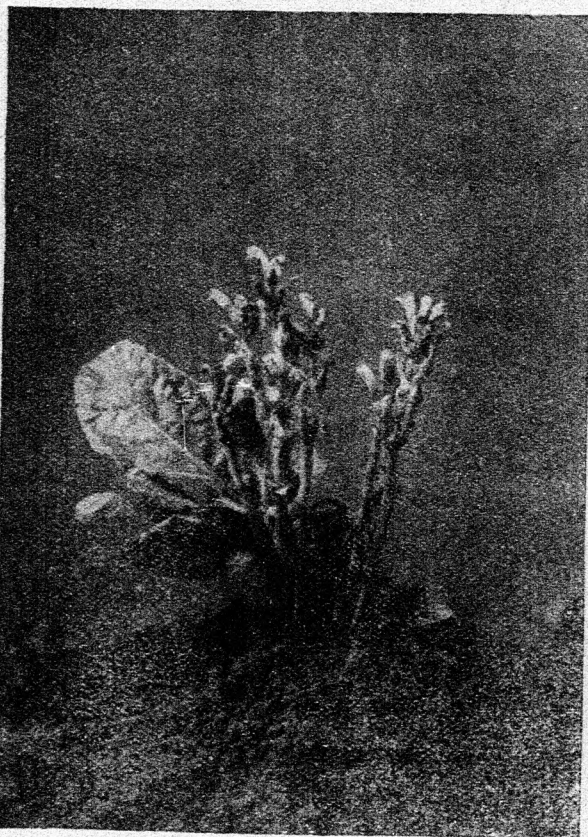
Hivatkozhatom még Bóka Ede miskolci m. kir. dohánybevaltó felügyelő, Ujváry István rakamazi dohánybevaltó tisztartó urakra, továbbá Szikszai Sándor szabolasvármegyei gazdasági egyesületi titkár urra, kik szintén megtekintették vajfűirtási kísérleti telepemet.
Groák Sándor.

Groák Sándor urnak a dohányon és a dohányból élő vajfű (*Orobanche ramosa*) irtására vonatkozó kísérletei mindenesetre érdekesek. Hogy olyan földben, mely a vajfű magjával inficiálva van, az ő eljárásával kikelésre készítjük ezen élősdit, ez természetes, mert hiszen a kenderen kívül legkedvesebb gazdanövénye a dohány és ha a vajfűves földre, akár palántázva, akár vetés útján kikelesztve dohány kerül, a vajfű magja kicsirázik, gyökérzerü képleteivel a fejlődő dohány gyökérzetét megtámadva, abból táplálkozik, növekedik és fejlődik, amint ezt a „Köztelek”-ben már ismételtelen részletesen leírtam.

Groák Sándor ur kísérletei mindenesetre érdekesek és fáradozása teljes elismerést érdemel, dacára annak, irtási eljárását nem igen tartom gyakorlatilag keresztülvihetőnek s azt hiszem, a dohánytermesztő gazdák nem köszönnék meg, ha a jövédék a vajfű ily irányú irtását kötelezőnek mondaná ki.

A fekete ugarba vetett dohánymagnak egy része mindenesetre kikelt, ez természetes. De

természetes az is, hogy ha kapálva nem lesz, annyira elgyomosodik, hogy fejlődése probematikus. Még rosszabbak a viszonyok a kalászos közé vetett dohánymagra nézve. Az irtás sikere tehát nagyon bizonytalan, igen sok eshetőségnek van kitéve s nagyon sajnálnám, ha ezzel a vajfű irtásának „radikális” eljárása háttérbe szorítottatnék, mely abtől áll, hogy a dohányföldön fellépő vajfűvet megjelenése alkalmával, részint a bugázás és kacsozaskor kimetszés által irtsuk, részint a levelek letörése után a vajfűves dohánytöveket kihuzva elégezzük. Ha ezt az eljárást rendszeresen és ismételtelen alkalmazzuk, gátat vethetünk a vajfű terjeszkedésének, mert ne felejtjük el, hogy számos év mulasztását egy évi irtással helyre nem hozhatjuk: a közvetlen irtással elejét vesszük a magfejlődésnek, tehát a vajfű szaporodásának, az ismételt irtással pedig fokozatosan megtisztítjuk az inficiált földet. Nehogy Groák ur valahogy azt higgye, hogy irtási eljárásával egy év alatt megtisztítja a földjét a vajfűtől. Ez lehetetlen, mert az ismételt és különböző mélységű szántással újlag más és más, vajfűves maggal inficiált földrétegek kerülnek felszínre. Sőt evvel kapcsolatban még egy másik aggályomnak adok kifejezést. Ha Groák ur irtási módjánál nem járunk el a legnagyobb

159. ábra. A dohány palánta kibujt vajvirág (*Orobanche ramosa*).

lelkiismeretességgel, igen könnyen megeshetik, hogy a vajfűvet még jobban elszaporítjuk. Ehhez nem kell egyéb, minthogy a vajfűves dohány leszántásával — akármilyen oknál fogva — elkészünk és millió meg millió új mag fog elszóródni a földön. Már pedig a leszántással elkészhetünk a magunk hibáján kívül is, ha az időjárás nem megfelelő. Nézetem szerint minden irtás, mely ilyen esetlegességeknek van kitéve, általános országos érdekű gyakorlati jelentőséggel nem bírhat. Így megeshetik, hogy ott, ahol eddigelé a három, illetve öt éves dohányturnusban, csak 3, illetve 5 évenként volt meg az inficiálás lehetősége (ha előirt irtásával nem törődtek), most a Groák-féle védekezéssel évenként megadjuk az elszaporodás lehetőségét. Én természetesen csak eshetőségről beszélek, de olyan eshetőségről, mely előbb mondott okoknál fogva bekövetkezhetik.

Nem hagyhatom felemlítés nélkül azt sem, hogy a dohány egyedárúsági természetése mellett a földeknek dohánymaggal való bevetése kihágásnak minősíthető eljárásokra, a pénzügyőri közegekkel kellemetlen összetűzésekre szolgál-

tathat okot és a dohánykertészeknek a dohánymaggal való manipulálására ismét tág teret nyitva, a jövédéknek ez irányban tett üdvös intézkedései kétségessé válnak.

Rövid felszólalásom czélját nem az képezte, hogy Groák urat a további kísérletezéstől elriasszam, csakis figyelmét kívántam az irtási módjával kapcsolatos nehézségekre felhívni. Mindenesetre módot fogok találni arra nézve, hogy kísérleti területeit a jövő évben felkereshessem.
Kerpely Kálmán.

GAZDASÁGI ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

A göbölhizlalásról.

A gazdasági kérdésekkel foglalkozó lapokat olvasva tapasztalhatjuk, hogy talán legkevesebb ezikk foglalkozik a göbölhizlalással, amde annál sürűbben találkozhatunk a kérdések és feleletek rovatában e tárggyal, de ezek is inkább a takarmányadagolás kérdése körül forognak s magáról a hizlalásról csak ritkábban esik szó.

Tekintve azon körülményt, hogy a gazdának csak előnyére van, ha minél sokoldalubbá rendezvén be gazdaságát, minél több üzemágát felkarolva igyekszik magát a rizikótól függetleníteni, talán nem lesz teljesen érdektelen, ha ezen tárggyról bővebben is szólunk.

Előrebocsájtom, hogy nem kényszerhizlalásról szólok, vagyis midőn valamelyik gazdaság lezsarolt és vén mustraökreit akarja javítani vagy hizlalni, hanem oly rendszeres hizlalásról, ahol a hizlalandó ökrök hizlalási czélból szereztetnek be.

Alábbiakban a kezelésre bizott gazdaságban üzött marhahizlalás egyik istállójában elért üzleti nyereséményről fogok foglalkozni; mielőtt azonban erre rátérnék, röviden néhány szót az állatok beszerzése és a takarmány elkészítéséről.

Lekötésre lehetőleg vöröstarka nem vén, hanem 4—5 éves ökröket használjunk, vásárláskor figyelmünk legyen az állat formájára, csontozatának alakulására, mert már a külem után is lehet következtetni az állat termelőképességére: a keskeny testű, szűk csipőjű marha nem hizik meg jól, nem lévén elegendő fundamentum a hus lerakódására. Kerüljük a hosszú lábú, továbbá a csekély súlyú marhát is, mert hizlalásunk nem fog haszonnal járni.

A takarmány legyen egészséges, a dara ne durva, hanem finomra őrlött és a darát külön keverve az aprított gyök- vagy gumós növényvel, rétegezzük a törekkkel, répaszelet etetésénél pedig a darát villával rázassuk össze a szelettel, minek folytán a dara rátapad a nedves szeletre s egyenletesen oszlik el. Napjában háromszor etessünk; itatni elég télen naponta egyszer, meleg idővel azonban kétszer esetleg háromszor is. Itatás után újból adjunk kevés szalastakarmányt. A rendes etetés után ne várjunk soká az itatással, nehogy az ökrök kérődzni kezdjenek.

Lekötéskor a borzas, hosszú szőrű ökröket nyirassuk meg, ez megkönnyíti a tisztántartást, tisztaság fél takarmány. Némely helyen, hogy a legyezés folytán nehezebben piszkítsa be magát az állat, farkbojiját is egészen lenyirják. Én ezt ugyan nem követem, mert egyik disztől fosztjuk meg az állatot, pedig eladásakor előnyünk, ha ezzel is tetszetősebbek ökreink.

Hízó ökreink sulyszaporulatáról kívánatos, ha havonkénti mazsálással győződünk meg. Előnyös ez azért, mert könnyebben rájöhethünk, ha takarmányadagolásunk esetleg nem megfelelő, de a mázsa megmutatja azt is, hogy esetleg melyik ökröt küszöböljük ki idő előtt a hizóállományból. Ha az ökrök nyugszik, különös ok nélkül ne bolygassuk.

A takarmányadagolás kiszámításánál a lekötési súlyt véve alapul, 1000 kgr.-ra állapítom meg a szükségletet olyformán, hogy 1000 kgr.-ra essék körülbelül 30 kgr. takarmányszaranyag

15 fehérje és 14,5 keményítőérték, az így nyert takarmánymennyiséget azután a könnyebb kezelhetőség miatt átszámítom darabszámra, természetesen ugyanezen okból a tizedek kikerítésével s ez 5 q. átlagsúlyu ökrökre vonatkoztatva körülbelül a következő lesz: 3 kgr. tengeridara, 30 kgr. répaszelet, 10 kgr. szálaskarmány, 2 kgr. törek. Ezen takarmányadagolás körülbelül 3 hónapig is változatlanul megmaradhat s ez után csak annyi változást tesztek, hogy amint látom, hogy kevesebb szálaskarmányt fogyasztanak, növelem a daramennyiséget úgy, hogy az utolsó időben 1—1 darabra esik körülbelül 5 kgr. dara, 25 kgr. répaszelet, 5—6 kgr. takarmány, 1 kgr. törek. Előre megállapított s bizonyos időre szabott időszakokat be nem tartok, erre nézve egyedüli irányadónak veszem az állatok étvágyát és súlybeli szaporulatát, vagyis ezen kérdésben csakis a helyszínen a tapasztalatok mérlegelésével lehet határozni. Előre csakis az egész hizlalási idő tartamát állapítom meg. Ezen kérdést azonban szükségességnek vélem bővebben megbeszélni.

Általánosan elismert vélemény, hogy a göböl hizlalás csak úgy lesz rentabilis, ha a hizlalási idő 6 hónapnál, vagyis 180 napnál nem húzódik tovább. Ezen elvet követtem én is a jelen cikkben tárgyalt 50 darab ökörnél, melyek 184 napig voltak hizlalva.

A hizott ökrök árjegyzése a bécsi vásáron legutóbb 86 és 105 korona között változott, mázsánként 1. rendű marhánál. Ezen számokat vizsgálva természetesen nem mindegy a gazdára, vajjon a 86 vagy pedig a 100 koronás árat éri-e el, világos ezen árkülönbözetből, hogy az 1. rendű marha lehet igen jó és lehet gyengébb. A kérdés megítélésénél fel akarom hívni a figyelmet arra is, hogy a sovány marhában is van jobb husban lévő és van igen sovány s így természetes dolog, hogy az igen sovány ökör nem fog oly jól kihizni 180 nap alatt, mint a már jobb husban lévő; ha már most egy ilyen istállót áruba bocsájtok, lesznek az ökök között igazán jól hizottak és lesznek gyengébbek is, aminek folytán a kereskedő nem adhatja meg a legmagasabb árat vagyis a gyengébben hizott ökök lerontják a jobbak árát is. Ezek után pedig azon elvet vélem megállapíthatni, hogy a hizlalás esetleg eltarthat 7 hónapig, vagyis 210 napig is, ha a lekötött ökök tulsóványok voltak, vagyis azon elvet, hogy a marhahizlalás csakis 180 napi hizlalás mellett reális, feltétlenül el nem fogadhatom, mert az ilyen soványan lekötött ökör a 180 nap után is gyarapszik olyan jól, hogy a költségeket fedezi, fedezi pedig nemcsak a tényleges szaporulat által, hanem azzal is, hogy egyúttal az összes már meglévő súly pénzbeli értékét is növeli.

A hizlalási időtartam megállapításánál tehát kétféleképpen járhatok el, ugyanis ha megállapítom azt, hogy 180 napi hizlalás után el akarom adni az ököket, akkor a lekötendő ököket úgy válogatom össze, hogy körülbelül egyforma husban levők legyenek és ne legyenek tulságosan soványak, vagy pedig amidőn az ököket már beszereztem, megvizsgálom milyen kondícióban vannak s ha tulsóványok, 7 hónapra tervezem hizlalásukat, ezt megítélni természetesen gyakorlatra van szükség.

Miként a modern tehenészeteknél a tehenek takarmányozásánál a tejelés nagysága szerint bizonyos csoportokat szokás megkülönböztetni, azonképpen szükségesnek vélem, ha csak az ökök összeválogatásánál nem fordítatik erre figyelem, a hizóba kötött ököknél is a hizlalás időtartamára nézve bizonyos csoportokat megkülönböztetni, amely időtartamra az ökör kondíciója legyen a mérvadó, ily beosztás mellett azonban természetesen a takarmányadagolás szintén nem lehet egyforma, mert a soványabb marhával olcsóbb takarmányt etetek, mint a kövérekkel.

Általában abbéli véleményemnek adok kifejezést, hogy úgy mint a tehenészetnél, nem volna-e helyén a nagyobb szabású hizlalásnál is az indi-

viduális etetés, mert hiszen a hizékonyság is individuális tulajdonság; nem egy ízben volt alkalmam tapasztalni, hogy egyforma husban és súlyban lévő ökök közül ugyanazon takarmányozás mellett egyik-másik már 4—5 hónapi hizlalás után elérte azt a minőséget, amit a többi a 6 ik hónap végén ért csak el.

E zikk tárgyat képezi 50 darab vöröstarka 4—6 év közti ökör, melyek vásáron vétettek.

A feletetett takarmánymennyiségről, annak értékéről, az összes felmerült és felszámítható költségekről, valamint a súlyszaporulatról, bevétel és üzleti eredményről tiszta képet fog nyújtani a következő kimutatás:

Hizók száma	Lekötés ideje	Eladás ideje	Lekötéskor összes súly	Eladáskor összes súly	Összes súlyszaporulat	Súlyszaporulat 1 db-nál	Feletetett takarmány						Összes takarmány, só és alomszalma pénzértéke	
							Tengeri-dara	Répaszelet	Lóher	Zabosbúkköny	Törek	Alom		Só
50	1906. IX/17	1917. IV/20	283.00	381.00	97.45	1.95	m é t e r m á z s a							
							201.92 f.	256670	413.60	200.00	184.28	921.40	1.80	
Egész hizlalás alatt felhasznált takarmány q-ban							197.50 q.	á 30 f.	á 4 K.	á 4 K.	á 1.60	á 1 K.	á 13.50	
Egész hizlalás alatt felhasznált takarmány pénzértéke koronákban							4910.13	770.01	165560	800.-	294.84	921.40	24.30	9406.29 K.

TARTOZIK

Sorszám		K.	f.
1.	Vételár	219.32	76
2.	Összes takarmány és alom pénzért.	9406	29
3.	Világítás	20	—
4.	Alkalmazottak díjazása	775	49
5.	Épületek biztosítása és tatarozása	30	—
6.	Gépek és eszközök javítása	20	—
7.	Egyéb kiadások (marhalevelek)	2	—
8.	*) 32,264.54 Kor. forgótöke után járó 5% félévi kamat	801	61
9.	Istállóbér (épülettöke utáni kamat és törlesztés helyett)	126	—
10.	400 K. holt le tár után 1% évi kamat és 8% törlesztés	52	—
Tartozik összesen		3324.	15
Követelési egyenleg		1404	49

*) Forgó tőkét képeznek az 1—7. pontban felsoroltak.

KÖVETEL

Sorszám		K.	f.
1.	Eladási ár	33108	64
2.	4000 q nyert trágya a 40 fillér	1600	—
Követel összesen		34.08	64
Üzleti nyereség 1 db-nál		29	28

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kit illet a vadászati jog? 687. sz. kérdés. Az uradalmi határ 2000 k. hold és midőn a Rábaszabályozás megtörtént, ezen területhez egy másik község határából, mely a Rabán tul fekszik, egy körülbelül 12 holdas darab átesett, mely darabot a Rábaszabályozó Társulat kisajátítás útján birtokba vett. Töle most mi megvettük s így most egy tagban van ezen terület az uradalmi területtel. Ezen átesett parcella előbb paraszttoké volt, kiktől egy ur-ember bérelte a vadászati jogot. Ez az illető most irt nekünk, hogy vagy váltsuk meg tőle ezen darabra nézve a vadászati jogot, vagy pedig ő ezen a területen fog vadászni, mit azért nem engedhetünk meg, mert ezen kis részre, a nálunk tenyésző szarvasok, őzek és fácánok tömegesen átmennek, úgy, hogy ezen területen szépen kilőheti azon vadat, mely nálunk 3000 holdon tenyésztve lesz. Kérdésem most az, hogy mivel mi a kérdéses parcellát megvettük, a telekkönyvben ránk iratott, ezen vétel által a vadászati jogot is megszereztük-e vagy sem (mert hisz most egy tagban fekszik a 3000 holddal) és tartozunk-e kárpótlást az

megfosztott lenkórót e célra beváltják, annak 100 kg.-ját a minőség szerint 5—9 korona árban. Ismerve a lenkóró terimés voltát, gondoskodott arról is, hogy a hazai vasutak az említett értékesítő telepekhez irányított lenkóróküldeményeket az „I. kivételes” díjszabás árában szállítsák (teljes kocsiakománnyokban). Végül pedig a kisgazdák közös használatára berendezett saját tárczája terhére népies lenkikészítő műhelyeket, elhagyott víziszórtó stb. malmok épületeinek felhasználásával.

Egyszóval e rövid 9 év alatt nagyon sokat tett a kormány s hogy már egyszer számokban is beszéljek, kifejtsem, hogy míg 1898-ban az Oroszországból hazánkba vásárolt lenmag mennyisége alig tett ki 50 csomagot (netto 85 kg.-os), addig a következő évben 400, azután 800, majd 1000, 1902-ben már 1600 csomag lenmag hozatott Oroszországból, amely mennyiség azóta évről-évre meglehetősen egyforma is leginkább azért, mert immár a nagytermesztők egyrésze kezdi a magot saját hatáskörében is vásárolni és termesztetni.

Hogy volna még hátra nagyon sok teendő, az kétségtelen, mert hiszen pl. még a tanügyet a kísérletüggyel párhuzamosan szolgáló és szakértőket képző országos intézmény sines még felállítva, a vetőmagnak állandóan külföldről való beszerzését helyettesítő országos lenmagtermesztés is volna szervezendő; de mindezek oly dolgok, amelyeket a kormány ugys felvett már a programjába.

Mindeme üdvös intézmények dacára azonban hazánkban a lentermesztés még mindig nem jutott oda, hogy annak terményei hazai lenipari szükségletünket fedezheték. Hol keressük tehát az okokat?

A legfőbb ok nem a gazdáknak van immár, mert hiszen jelenleg már 8000 k. hold házi lennek kórótermését dolgozzák fel hazai lenkikészítő gyáraink, ami megfelel körülbelül 24,000 mm. tiszta tilott fonallennek, csak 100 koronájával = 2,400,000 korona értékben, amely ha feldolgozatnánk hazánkban, képviselhetne legalább 5 millió koronát. Sajnos azonban, hogy ennek ellenében miféle számadatokat találunk lenfonóiparunk terén?

Három lenfonógyárunk van. A késmárki 5000, a komáromi 5000 és a szegedi 1000 orsóval, amelyek évenként képesek volnának feldolgozni minlegy 11,000 métermáza nyers lent. Mint-hogy azonban a valóságban nem dolgoznak fel többet 8000 métermázanál 800,000 K. értékben, abból sajnosan következik, hogy a nyers len anyagával is csak ott vagyunk, mint akár vasbányáink vagy erdőink őstermelvényeivel, amelyekből gombostűket készít Birmingham, kályhákat készit Teschen és zongorahangpadlót Bösendorfer Wienben, amelyeket szép drágán visszavásárolunk hozzánk.

Vagyis termeszünk 2,400,000 korona értékű nyers lent és abból csak 800,000 korona értéket dolgozunk fel, vagyis $\frac{2}{3}$ rész mint nyersáru kivándorol tőlünk vámmentesen a külföldre, legnagyobb részt Ausztriába.

Hazánkban tehát a lentermesztést emelni csak akkor lesz elkerülhetetlenül szükséges nemzetgazdaságtani szempontból, ha majd létesül egy pár lenfonógyár is, legalább is a még eddig feldolgozatlanul kiszállított 16,000 mm. nyers len mennyiségéig, amelyhez megfelelően egy fonógyár 16,000 orsóval, 3,200,000 korona tőkének befektetésével. Hogy ez hazai fogalmink szerint nagy pénz, az sajnos, de hogy mily csekélység az osztrák-cseh fogalmak szerint, annak legkiáltóbb bizonyítéka, hogy pl. Csehországban csak Trautenau városában magában 4 fonógyár van összesen 100,000 orsóval, amelyeknek csak egyike is (Joh. Faltis örököséi) 40,000 orsóval dolgozik.

Ugye tisztelt olvasó, ezek aztán számok (hogy nem légből kapottak, azt bizonyítani tudom) és pedig nyomasztólag hatók, éppen hazánk viszonyai közepette!

Mert hiszen miből áll a textilipar készítménye? Alapanyagból, amely félterményé

kikészítették és ez azután szövetekké összeszövetik. Nos tehát, nálunk csak a középső hiányzik, mert hiszen nyersanyagunk már bőven van fölös mennyiségben, aminthogy azt kimutattam az előbb és vászontakácsunk és vászongyárunk is van bőven, de hajh! háziiparunk pamutfonalat dolgoz fel, vászongyáraink és kistakácsaink pedig, mert hazai lenfonál kevés kapható, Szilézia, Morvaország és Belgium lenfonalaira szorulnak.

Egyszóval textiliparunk olyan, mint egy ház, amelynek van alapja és teteje, de oldalfalait csak keskeny oszlopok pótolják, úgy, hogy a keresztülsőprő vihar felefordít abban mindent.

Olesó fonál hiányában tengődik tehát vászongyárunk. Pamutfelherneműt viselünk. Pamutgyárakat enged alapítani kereskedelmi kormányunk ahelyett, hogy tudomást szerezve hazánkban immár tekintélyes lentermesztési mozgalmáról, inkább a lenfonógyárak alapítását tenné lehetővé.

Füredy Lajos.

VEGYESEK.

Ez a számunk tartalma:	
Az OMGE. közleményei	Oldal
A visszavándorlás	2365
A fedezetlen határidőzlet játék ellen	2370
Lentermesztésünk és lenfonógyáraink	2374
Növénytermesztés.	
Kísérletek a dohányvirág, vajfű (Orobancha ramosa) irtá-ára	2371
Gazdasági üzemtan.	
A göbölhizalásról	2372
Levélzetrény	2373
Vegyesek	2375
Erdészek a mezőgazdasági kamarák mellett.	
A német tőzsdetörvény reformja. — A czukoradó leszállítása. — Kintüntetések. — Kivándorlási meghatalmazottak. — Nemzetközi baromfiállítás Budapesten. — A budapesti husarak. — A Hegyalja védelme. — Kiszvárdvidéki Gazdakör jubiláns kiállítása. — Népies gazdasági előadások. — A Magyar-Ovári Akadémia Gazdasági Egyesülete. — Komlóértékesítés. — A hajózási szállítási adó beszüntetése. — A díjszabási közös határozományok új kiadása. — Apró hírek. — Kertésztanulók kiképzetése	2377
Kereskedelem, tőzsde	2378
Szerkesztői üzenetek	2379

Erdészek a mezőgazdasági kamarák mellett.

Érdekes tanulmány jelent meg Kaán Károly tollából az „Erdészeti Lapok” novemberi számában, amely alapos érveléssel tör lándzsát a mezőgazdasági érdekképviselőnek sürgős és az erdőgazdaságra is kiterjedő megalkotása mellett. Amidőn az új fegyvertársakat őszinte örömmel üdvözöljük sorainkban, röviden a következőkben ismertetjük az erdőgazdasági érdekeltség álláspontját.

A cikkirő elsősorban az erdőgazdaságnak már a czimben való megjelölése mellett foglal állást és a „mező- és erdőgazdasági érdekképviselő (kamarák)” elnevezést tartja egyedül megfelelőnek. E kivánság ellen természetesen semmi kifogásunk sem lehet, mert hiszen tényleg ki óhajtuk terjeszteni a mezőgazdasági érdekképviselőt az erdészekre is, mert hiszen tényleg be akarjuk vonni a kamarák szervezésébe az őstermelés önálló ága gyanánt az erdőgazdaságot is. Hogy ez a kamarák elnevezésében (éppen úgy mint szervezetében) kifejezésre jusson, annak sem elvi, sem gyakorlati akadályát nem látjuk, annál kevésbbé, minthogy erre tényleg precedenst alkotott az ideai bécsi nemzetközi gazdakongresszus, amidőn a jövőre nézve a „mező- és erdőgazdasági kongresszus” hivatalos elnevezést állapította meg (igaz, hogy csak a német elnevezésre korlátozva, a francia általános jelentésű congrès d'agriculture megjelölése változatlanul hagyásával).

Ami már most a kérdés lényegét illeti, az Országos Erdészeti Egyesület hivatalos közlönye ugyszólván teljesen csatlakozik az OMGE-nek, illetőleg Rubinek Gyulának álláspontjához. A gazdasági érdekképviselőt kamarák

alakjában kívánja megvalósítani és a kamarákat velünk és a gazdasági egyesületek nagy többségével együtt kötelező társulás alapján létesülő hatósági jogokkal és teendőikkel felruházott testületek gyanánt akarja szervezni. Az erdőgazdasági egyesületeket nem hogy megszüntetni vagy a kamarákba beolvasztani kívánná, de sőt éppen a kamarai rendszertől reméli az egyes kamarai kerületek keretében új vidéki erdőgazdasági egyesületek alakulását és felvirágzását. Igen helyesen az O. E. E.-tel szerves kapcsolatba hozandó ezen autonóm testületekben látja a kamarák működésének leghathatósabb előmozdítóit és ellenőrzőit. Mig egyrészt a mező- és erdőgazdasági érdekképviselőnek közös szervezését szükségesnek tartja azért, hogy a gazdasági kamarák sulya és tekintélye mentül nagyobb legyen, másfelől a különféle működési czelek megvalósítására rendelkezésre álló anyagi eszközök megosztásának helyes arányát a mező- és erdőgazdasági kataszteri tiszta jövedelmének egybevetése alapján kívánja megállapítani. A kamarák összes jövedelmének a mező- és erdőgazdasági czelek között ilyen kvóta szerint való megosztását intézményileg óhajta biztosítani, az egyes kamarák autonómiájának részletes megkötésekkel való csorbítása nélkül. Az okszerű erdőgazdaságnak a nemzet háztartásában való nagy jelentőségénél fogva annak nem csupán anyagi, hanem hathatós erkölcsi támogatását és helyes irányítását is várja a kamarától. Szerzőnk a főleg nemzeti ségek lakta, nagy erdőterületeket magukba foglaló periferiákon a kamarákban — czélszerű szervezés mellett — nemcsak a gazdasági érdekek előharcosait, hanem a magyarságnak feltétlenül megbízható határhoztait is látja és éppen ebből a szempontból a kamarai kerületeknek a Rubinek-féle tervezettől némileg eltérő beosztását tartja szükségesnek. Mellőzhetetlennek jelenti ki végre a kamarai intézmény betetőzésére egy középponti szerv alkotását, de erre Rubinekkel szemben nem az országos kamarát, hanem külön országos gazdatanács és országos erdőgazdasági tanács létesítését látja czélravezetőnek, noha — szerintünk — az alsó fokon egységes szervezeteink éppen a középpontban való ilyen bifurkációja tagadhatatlanul némi ellenmondást rejt magában. Ugy hisszük azonban, hogy az országos vagy középponti kamarának éppen olyan paritásos szervezése, aminő a kerületi kamarákra nézve helyesnek és czélszerűnek mutatkozik (pl. külön mezőgazdasági és erdőgazdasági szakosztályok alakítása útján), teljesen kielégítheti az erdőgazdasági érdekeltséget is.

Megállapíthatjuk tehát, hogy a gazdasági érdekképviselő sürgős szükségessége, valamint szervezésének módja iránt teljes közöttünk az egyetértés. Reméljük, hogy kormányunk, melynek éppen mostanában van alkalmja az ideai pécsi országos gazdaggyűlés határozata folytán hozzá felterjesztett összes gazdasági egyesületi állásfoglalásokkal megismerkednie, nem fog késni a nagy többségben levő irányelvek alapján a lehető legrövidebb időn belül véglegesen megállapítani és közrebocsátani a gazdasági érdekképviselőről szóló törvényjavaslatot. S hogy mielőbb törvénynyé váljon és életbe léphessen az az intézmény, melytől mező- és erdőgazdaságunk felvirágzását bizakodó hittel és erős meggyőződéssel várjuk: dolgozzunk, lelkesítsünk és kapacitáljunk a jó ügy érdekében mindkét részen továbbra is, egyesült erővel! — r — l dr.

A német tőzsdetörvény reformja.

A napokban végre nyilvánosságra került a német tőzsdenovellának a szövetségi tanács által elfogadott tervezete, amely bizony nem elégti ki a gazdaközönség jogos várakozását. Mint mindenütt, ahol gazdasági szempontok politikai érdekekkel kerülnek szembe, itt is a politika diadalmaskodott. Mivel Bülow kancellárnak a konzervatív párton kívül a különféle

*) Erdészeti rovatunkban közelebről bemutatjuk az összesített beosztási térképet.

liberális frakciók támogatására is szüksége van, ez utóbbiak kívánságait össze kellett egyeztetnie — a kormányt támogató blokk összetartása érdekében — az agráriusok és konzervatívok követeléseivel. E kompromisszum-kísérletből született meg a most előterjesztett se hideg, se meleg javaslat, amely végeredményben mégis inkább kedvez a merkantilis körök álláspontjának. A német agráriusok kifogásai a tőzsdenovellával szemben, melyeknek a Deutsche Tageszeitung legutóbbi számai adnak eléggé éles hangon kifejezést, részint oly pontokra vonatkoznak, amelyek benne vannak a javaslatban, részint oly lényeges követelésekről szólnak, amelyek hiányoznak a javaslatból.

Gabonára és őrléstermékekre a tőzsdenovella továbbra is fentartja a határidőtilalmát, mely — mint az indoklás kiemeli — az eddigi gyakorlatban bevált és üdvösnek bizonyult. Az e tilalom ellenére létrejött ügyletek semmiesek és bíróság végrehajthatatlanok. A javaslat megszünteti a tőzsdéi lajstromot, e helyett a törvényben sorolja fel amaz egyéni és tárgyi kritériumokat, amelyek tőzsdészerű effektív határidőtilalmat kötéseire jogosítanak. A tervezet az ily tilalmakat gabonára és őrléstermékekre vonatkozólag tényleges adás-vétellel foglalkozó, valamely czégyezékbe bevezetett terménykereskedőkre, malmokra és saját termésüket eladó gazdákra korlátozza. Ezek az ügyletek azonban nem tekintetnek tőzsdéi ügyleteknek, hanem az ált. polg. törvénykönyv és a kereskedelmi törvény joghatálya alatt állanak, ha tehát ily kötések játéku-ügyletekké fajulnának, hatálytalanokká válnak s ez az érvénytelenség az esetleg lekötött biztosítékokra és kötelezvényekre is kiterjed. Banya- és iparvállalati részvényekre a javaslat megszünteti a határidőtilalmat, minélfogva a határidőtilalmat mintegy hatvan-nyolczvan fajta értékpapírban és ezenkívül kávéban, cukorban és repceolajban lesz (ugy mint eddig) megengedve. Széles háttérrel biztosítja a javaslat a tőzsdéi áru- és tüzletszabályok szigorú megállapítása tekintetében a tőzsdék vezetőségének és általában az outsiders kizárására és a tőzsdéi ügyletek az erre hivatott szolid kereskedelem körére való korlátozására törekszik. Hiányzik azonban a javaslatból most is a büntetőjogi szankezió, valamint az agráriusok követelte bejelentési kényszer a gabonában és őrléstermékekben kötött tőzsdéi határidőügyletekre, már pedig ezek nélkül a fedezetlen határidőjatek teljes kiirtása nem remélhető.

Ámbar tehát a javaslat több helyes intézkedést is tartalmaz, éppen kompromisszumos jellegénél fogva nem számol eléggé a mezőgazdaság jogos követeléseivel. Meg vagyunk róla győződve, hogy a tervezet mai alakjában nem is fog törvényre emelkedhetni, hanem a német agráriusoknak lesz elég erejük arra, hogy leglényegesebb kívánságaikat a törvénytervezetben érvényre juttassák. Éppen most, amidőn hosszas küzdelem után a tőzsdereform kérdése végre nálunk is komolyan aktuálissá vált, a német tőzsdetörvény további sorsát fokozott figyelemmel fogjuk kísérni, mert nem lehet közömbös reánk nézve, hogy vajjon sikerül-e Németországban — bizonyos politikai tekintetek háttérbe szorításával — a termelő munka érdekeit az erkölcstelen spekulációval szemben az egész vonalon következetesen és diadalmasan biztosítani.

A cukoradó leszállítása.

Alapos kiállítás van rá, hogy a mostani nemzetközi brüsszeli konferencia Oroszországnak a konvenczióhoz való csatlakozásával végződik s hogy ennélfogva az orosz cukorkivitel a belfogyasztásnak bizonyos százalékában — hir szerint mintegy negyedrézében (harmadfél millió q.) — kontingentáltatni fog. A kiviteli kontingens eddigi értesüléseink szerint eszéken skálával állapíttatnék meg, úgy, hogy pár év múlva csak ötödését tenné az összes belföldi fogyasztásnak. A mai 62 koronás cukorbeviteli

vámot azonban Oroszország előreláthatólag nem lesz hajlandó számbavehetőleg mérsékelni, valamint belső fogyasztási adó-rendszerén sem változtat, aminek ellensúlyozására lemond arról, hogy Németországba és Magyarországra Ausztriába cukrot vihessen be. Ha tényleg bekövetkezik Oroszország csatlakozása a konvenczióhoz, ennek a többi cukortertermelő államokra nézve két nagy előnye volna, hogy t. i. kizárná a cukor-prémiumok rendszerére való kényszerű visszatérést és másrészt, hogy az egyes cukrot exportáló államok az orosz cukorexporttal, mint bizonyos meghatározott faktorról számolhatnának. A brüsszeli konvenczió fennmaradása ily körülmények között biztosítottnak tekinthető.

Az orosz export kontingentálásának kétség-telenül kedvező hatása lesz a magyar és osztrák cukor versenyképességének fokozására a Balkánon és Törökországban, ahová jelenleg is elég tetemes kivitelünk van. Mindamellett számolni kell ezen országok egyre fejlődő iparával és igyekeznünk kell cukoriparunkat legalább legnagyobb részben függetleníteni az egyre súlyosbító külföldi versenytől és a hazai fogyasztásra alapítani a belföldi fogyasztás fokozása segélyével. Mióta a cukor luxuscikkből rendszer tápszerré vált, a fogyasztás fokozatos emelkedése természetszerű, de persze nagy mértékben függ a cukorárak alakulásától. Az állam az áralkulást a cukoradó mérséklésével gyakorolhat befolyást s ez vezet — hir szerint — mostanában az osztrák parlamentet és kormányt ama tervében, hogy q-ként 6—10 koronával csökkentse a szertelenül magas, 38 koronás adótételt. Az új kiegyezés beczikkelyezése után az osztrák kormánynak és parlamentnek e tekintetben szabad keze lesz, mert a fogyasztási adók tételének megállapítása kérdésében Magyarország is, Ausztria is független lesz egymástól s így mindkettőnek csak saját fiskális érdekeit kell szemelőtt tartania.

Kétségtelen, hogy átmenetileg a cukoradó tételének leszállítása áldozatot ró az államra, mely a fogyasztásnak az árak bekövetkező csökkenésével arányos fokozódásából csak idők múltán térül meg, valamint hogy az is tagadhatatlan, hogy Ausztria mai kedvező államháztartási viszonyai mellett jóval könnyebben bírja meg ezt az áldozatot — mely alapos becslések szerint az osztrák kincstár minden korona adómérséklés után évi 3¹/₂ millió koronát jelentene — mint Magyarország. Mindamellett nekünk is multhatatlanul követnünk kell a dícséretes és csak helyeselhető osztrák példát, amint az a Lajtantul megvalósul. Követnünk kell elsősorban általános közgazdasági szempontból, hazai cukorfogyasztásunk növelése és ezzel kapcsolatosan cukoriparunk, valamint répatermesztésünk támogatása céljából, de másrészt kényszerűségéből is, nehogy az olcsóbb és így versenyképesebb osztrák cukor elárasssa hazai piacunkat, amit persze a 225 ezer q. kontingensen felüli behozatalra megszabott 3¹/₂ koronás surtaxe sem gátolhatja meg, ha a magyar és osztrák adótétel között például 6 korona volna a különbség. Éppen ezért reméljük, sürgetjük, követeljük régi, a cukoradó mérséklésére irányuló kívánságunknak megvalósítását hazánkban is és meg vagyunk róla győződve, hogy ez az intézkedés meg egyrészt nem válhat kárára kincstárunknak sem, másrészt valóban nagy hasznára lesz fogyasztásunknak, valamint mezőgazdasági és ipari termelésünknek.

Kitüntetések. Ferdinánd bolgár fejedelem meglátogatta a Mezőgazdasági Múzeumot, mely alkalommal elismerésének kifejezésül a múzeum rendezői közül Kovácsy Béla gazd. akadémiailag igazgatót, Hreblyay Emil állattenyésztési felügyelőt, Kazár László dr., Hertelendy Adolf és Pokorni Tódor muzeumi tisztviselőket a bolgár nemzeti rend lovagkeresztjével tüntette ki.

Kivándorlási meghatalmazottak. Andrassy belügyminiszter rendeletileg visszavonta a

Cunard Line társaság különböző vidékeken megbízott közvetítőinek a meghatalmazását s ezzel a kivándorlási ügynökségeknek egyszer s mindenkorra véget vetett. Sok visszaélést követtek el ezek az ügynökségek, melyeknek krealása ellen kezdetől fogva tiltakoztunk. Örömmel fogadjuk tehát a belügyminiszter rendeletét, mint eredeti álláspontunknak utólagos, de saját kárunkra történt igazolását. A belügyminiszter intézkedése különben csak előszele az új kivándorlási törvénynek, mely már teljesen készen van és benyújtásra vár.

Nemzetközi baromfiállítás Budapest. A nemzetközi baromfiállítás ünnepélyes megnyitása e hó 28-án megy végbe a városligeti iparcarnokban s megtekinthető lesz december 1-ig. A bejelentett anyag mennyisége és minősége után ítélve oly nagyarányú s tanulságos lesz, hogy nem fog mögötte maradni a közelmúltban lezajlott hannoveri hasonló irányú kiállításnak. Beérkezett mintegy 1700 db. apró jóság, ezenkívül számos preparátum. Németország mintegy 60 db. kiváló példánnyal vesz részt a kiállításban, ezenkívül Svájc, Dánia biztosítja a nemzetközi jellegét. Már most is örömmel regisztrálhatjuk azon tényt, hogy hazai tenyésztőink nem maradnak mögötte a világhírű tenyésztőknek. A kiállítás érdekes, tanulságos és remélhetőleg anyagi haszonnal is járó lesz. Gazdáink bizonyára számosan fogják e kiállítást látogatni. Az érdeklődők figyelmébe ajánljuk. A kiállítást lapunk közelebbi számában fogjuk ismertetni.

A budapesti husarak. A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság a napokban közhírré tette, hogy f. hó 19-ike óta a központi vásárcsarnokban több mézárós a középminőségű pecsenyehusokat kg-ként 4—10 fillérral, az eleje husokat 8—32 fillérral adja olcsóbban a kisárusításnál. A Budapesti Mézárós Ipartestület előjárósága erre a közönség felvilágosítása céljából nyilatkozatot tett közzé, melyben azzal érvel, hogy az a bizonyos olcsóbb hus silány minőségű és értéke a budapesti mézárósok tulajdoni része által árusított „prima hus” tápértékéhez ugy aránylik, mint 1:20 (!?), ennélfogva „ne üljön fel a közönség a félrevezető híreknek, mert a mézárós amugy is minimális árért (?) kénytelen adni a húst, nem egyszer haszon nélkül is”. Megható nyilatkozatukban persze — szokás szerint — a gazdákról sem feledkeznek meg a derék mézárósok, kereken kijelentvén, hogy a takarmányhiány folytán sok kisgazda eladja ugyan sovány állapotban marháját, de „a jó minőségű, kihizlalt jóság ára tetemesen drágább”, szóval a jó minőségű húst a „magas állatárak” miatt nem adhatják olcsóbban. E nyilatkozattal szemben kettőre hivatkozunk, amiről a jó mézárósok persze nem beszélnek. Az egyik az, hogy a vásárcsarnoki husárleszállítást tulajdonképpen a gazdáknek köszönheti Budapest közönsége, amennyiben a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezetének új vámbázköruti üzletében a csökkent állatárak folytán olcsóbban mértek most a húst s ez a verseny birta rá a környékbeli mézárósokat némi árleengedésre, míg a kerületi vásárcsarnokokban és a husszékekben, hasonló konkurrenzia hiányában, vigan tartják a régi árakat. Pedig hogy az állatárak alakulása nagyon is megokolná a husarak leszállítását, ennek bizonyosságául szembeállítjuk lapunk okt. 12-iki és nov. 23-iki számának vágómarha-árjegyzéseit, amelyek igazolják, hogy ily rövid időn belül az elsőrendű hizott marha ára is jelentékeny csökkenést mutat, elég nagy kárára állattenyésztő-sünknek:

A budapesti vágómarha-vásáron:	okt. 9.	nov. 21.
	árak koronában	
Magyar hizott ökör I. rendű min.	84—93	76—86
„ „ „ II. „ „	70—82	64—74
„ „ „ III. „ „	56—68	52—62
Tarka hizott „ I. „ „	88—96	80—88
„ „ „ II. „ „	70—84	68—78
„ „ „ III. „ „	60—68	52—60
Növendékmarha I. „ „	52—76	50—68
„ „ „ II. „ „	52—76	50—68

Ilyen állapotok mellett általában olcsóbbá kellene a husnak válnia, ami a gazdák szövetkezetének és a központi vásárcsarnok több elárúsítójának példája szerint lehetséges is, de megokolt is. Ehhez még csak annyit, hogy állataink csökkenése a legerősebb bizonyíték a Balkánról való állat- és husbehozatal szükségessége ellen. Mint az új osztrák földművelésügyi miniszter, Ebenhoch dr. bemutatkozó beszédjében igen helyesen hangsúlyozta, oláh, szerb vagy orosz marháknak sem elevenen, sem levágva nem szabad a határon át bejutnia, mivel ez egyenesen végzetessé válhatna a belföldi állattenyésztésre. Remélhetőleg Magyarország sem lesz kevésbé agrárius Ausztriánál!

A Hegyalja védelme. Tokaj-Hegyalja vidékéről mintegy 500 bortermelőből alakult küldöttség tiszteltte e hó 25-én Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél bortermelésük megvédelmezése érdekében. A küldöttség vezetője, Metzner Gyula zempléni főispán, a következő három kérelmet terjesztette a miniszter elé: 1. Tokaj-Hegyaljának zárt területtelé tételét, úgy, hogy Tokaj-Hegyalja területére belföldi idegen szőlőterületekről bort a fogyasztáson kívül behozni és ennek folytán a hegyaljai bort a Tokaj-Hegyalja határain belül idegen borokkal való háziasításra fölhasználni szabad ne legyen; 2. hogy az agrár-kölesön és hátralekainak törlesztésére a törlesztési idő huszonöt évre kitolassék; 3. hogy tekintettel a zárt területre, mindaddig, amíg a tokajhegyaljai bor kezelése és a borértékesítés általános érdekei körvonalozva, az arra vezető módok megállapítva nem lesznek, sem egyekek, sem társadalmi alakulatok, sem más szövetkezetek állami segítséggel vagy kedvezményben ne részesüljenek. Darányi földművelésügyi miniszter a maga részéről mind a három kívánságot méltányosnak és szükségesnek ismerte el és hathatós támogatását helyezte kilátásba azok keresztülvitelére. A küldöttség ezután Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél, majd Szerényi államtitkárnál tisztelt: úgy Kossuth, mint Szerényi megígérte, hogy támogatni fogja a Hegyalja népének jogos kívánságait.

Kisvárdavidéki Gazdakör jubiláris kiállítása. A Kisvárdavidéki Gazdakör 1908. év márcz. havában Kisvárdán mezőgazdasági, gép, ipar és kereskedelmi, továbbá állatkiállítást rendez. A mezőgazdasági kiállítás márczius hó 20., az állatkiállítás pedig 22-én nyílik meg. Az ipari és kereskedelmi kiállítás járási, a mezőgazdasági és állatkiállítás megyei, a gépkészítés pedig, amennyiben az ország legnagyobb gyárai közül is részt óhajtanak venni, országos jellegű lesz. Bejelentési határidő j. évi december hó 12-ig. Részletes felvilágosítást ad a Kisvárdai Gazdakör titkári hivatala Kisvárdán.

Népies gazdasági előadások. Darányi földművelésügyi miniszter az Arad, Zala, Békés, Hont, Veszprém, Brassó, Fehér, Sopron, Torontálvármegyei Gazdasági Egyesületeknek 800 népies gazdasági előadás költségeire 12,000 K. állami segítséget adott.

A tuberkulin árának leszállítása. A földművelésügyi miniszter, hogy a tuberkulin minél kiérjedtebb alkalmazását elősegítse, az állami bakteriologiai intézetben termelt tuberkulin árát tetemesen leszállította és a süvített tuberkulin grammjának (2 adag) árát 1 korona helyett 40 fillérben, a hígított tuberkulin adagjának árát pedig 40 fillér helyett 30 fillérben állapította meg. Az állami bakteriologiai intézet VII. Hungária-ut 244. szám alatt van.

Abraktakarmányszállítás kedvezmény. Az ország legtöbb vidékén uralkodó takarmányhiány arra indította az OMGE-t, hogy a vidéki és vármegyei gazdasági egyesületek véleményét kikérve, felterjesztést intézzen a kereskedelmi kormányhoz, az 1904. évben érvényben volt szállítás- és abraktakarmányszállítás kedvezmény újbóli életbeléptetése érdekében. Mint azt jeleztük már, a szállítás- és abraktakarmányokra nézve ez a kedvezmény november hó 1-től érvényben van és a gazdaközönség részéről sokan igénybe-

vették már. Ma érkezett az OMGE.-hez a kereskedelmi miniszter leirata, amelyből örömmel olvassuk, hogy az abraktakarmányok kedvezményes szállítására iránti jogos kérelmünknek is eleget tett. A mai magas szállítás- és különösen abraktakarmányárak mellett nagy jelentőségű ez a 15%-os kedvezmény, megkönnyítvén a takarmányszük vidékeken a kiteleltetéshez szükséges takarmány beszerzését. A kedvezmény igénybevételére ugyanazon szabályok állanak fenn, mint a szállítás- és abraktakarmányokra s módot nyújtanak a szabályok arra is, hogy hiszgasdák, akiknek csekélyebb a szükségletük, igénybevehessék. Mai számunk hivatalos része a kedvezményre nézve részletes tájékoztatást nyújt.

A Magyar-Óvári Akadémia Gazdasági Egylete e hó 23-án tartotta 2 ik szakestélyét. Rezső Imre tiszt. elnökön kívül a tanárikar és az ifjuság teljes számban volt jelen. Nagy tetszést és sikert aratott Horváth Béla „A villamosság a mezőgazdaságban” című értekezése, melyet egyhangulag az évkönyvbe való felvételre érdemestettek. Ezután Schneider Rezső II. éves hallgató igen aktuális s érdekes vitát provokált „Az ideai szárazság hatásáról mezőgazdaságunkra s mely eszközök kínálkoznak e baj orvoslására”. A majdnem másfél óráig tartó vita után a dal- és zeneegylet néhány tagja mulattatta a szakgyűlésen résztvevőket.

Komlóértékesítés. Az ideai komlóértékesítés Európázerte hanyatlóban van, amennyiben a termelő helyeken alig van már eladatlan komlós az vagy igen hibás minőségű, vagy valami prima tehát még tartja a gazdája. A magyar komlóvidékeken is így van, annyira, hogy egy a bácskai, mint a királyhágóntúli termelők kezén alig van 150-150 mm. Az értékesítés folyamata tehát nem gátolatott, pedig ettől féltünk az október 1-én életbelépett komlószármazási törvény miatt, de a nürnbergi komlóörzén valamennyi komlókereskedő (tehát a csehek) részvételével lefőzték az elbizakodott cseh termelők s általuk beugratott osztrák törvényhozás törekvését, hogy a saazi komló árát mesterségesen felcsigázzák. Miként történt ez? Arról más alkalommal lesz szó bővebben. Jelen dolog, hogy a saazi I. o. komló is alig birt 50 kilónként 150 koronára felevezik addig, amíg a termelőtől kellett kikerülni a komló árát. Ezen dolgokra még visszatérünk. Mindkét komlóvidékünkön 140 korona lett a maximális ár 100 kilónként s általában 90 korona éretett el, de sok hibás, veres, szétört komlóért csak 50-60 koronát fizettek, sajnos! de a III. o. bajor és vidéki cseh komlók sem jártak jobban. Gyengébb gazdáink megint tanulhattak, hogy nem elég megtermelni a komlót, de annak szedésére, szárítására és szakolására is gondot kell fordítani. Még Segesvárt időzik 3-4 cseh és bajor kereskedő, most szállítják el az összeszedett komlót, a segesvári vasúti állomás környéke most hemzseg a komlós fuvarosoktól, most igazi komlópiaczi jellegű mutat.

A hajózási szállítás adó beszüntetése. A kiegyezési törvényjavaslat a szállítás adóról szóló 1887. évi XIV. törvényeknek a hajózási vonatkozó részét hatályon kívül helyezi. Az 1878. évi berlini szerződés VIII. pontjában ugyanis a Duna egész hosszában szabad folyónak mondatott ki, miért is egyes Budapesten székhellyel nem bíró külföldi hajózási vállalatok a szállítás adó megfizetését megtagadták. Ily körülmények mellett a belföldi vállalatok a külföldiekkel szemben hátrányban voltak, mivel ezek az onnan való szállítás 5%-al olcsóbban vállalhatták. A magyar kormány mindenféle eszközökkel tett kísérleteket a külföldi hajózási vállalatokkal szemben a szállítás adó behajtására nézve, de eredmény nélkül. Az osztrák kormány a Dunagőzhajózási társaság érdekében sokszor kérte a szállítás adó eltörlesztését. Most a magyar kormány ezen kérelemnek helyt adott. Az utolsó 10 évben szállítás adó ezímen a két legnagyobb dunai hajózási vállalat 6 millió 59 ezer koronát fizetett. Ezen összegből a Dunagőzhajózási társulatra esett 4 millió 674 ezer korona, a m. kir. folyam- és tengerhajózási r.-t.-ra pedig 1 millió 385 ezer korona. A hajózási szállítás adó elmaradása a fuvarteleket csök-

kenteni nem fogja és valószínűleg az adó ezímen fizetett összegek a vállalatok üzemi számlájára vára fognak esni. A Vaskapu-illetéket a kincstár továbbra is be fogja szedni.

A díjszabási közös határozmányok új kiadása. A folyó év november hó elsejével a magyar-osztrák és bosnyák vasutak területére való érvényességgel új közös határozmányokat tartalmazó I. rész B szakasz díjszabás adatott ki, a részes vasutak által. Ezen díjszabás az egyidejűleg érvényben kívül helyezett és 1906 április 1-től érvényben volt hasonló díjszabással szemben több fontos eltérést mutat. Így a *méréselt gyorsárak* közé soroztattak leölt tengeri nyulak és leölt vad-, facsemeték (palánták), gyümölcs- és érdei facsemeték és más hasznos növények csemetéi, mint szőlővessző, ribiszke-, egresbokor-csemeték, vadgesztenyefacssemeték, kosárfűzecssemeték és effélék. Gyümölcslevelek és pedig alma- és körtelevél nem erjedve. Halikra. A különösen *méréselt gyorsárak* jegyzéke egyrészt néhány göngyölet részletesebb megjelölése folytán kibővült, másrészt megszorítást is tartalmaz, amennyiben kimondja, hogy olyan göngyöletek, melyek fedett kocsis oldalajtáján nem férnek be, a közönséges gyorsárak díjtételét fizetik. A verseny- és tenyészlő-igazolványok kiállítására ezíntul a *tiszti versenybizottságok* is jogosítva vannak. Az *áruosztályozás*ba vagy 30 egészen új áru vétetett fel, ezzel szemben néhány kimaradt, míg több áru szabatosabb elnevezést nyert. A *mellékilletékek* díjszabásában is vannak eltérések. Így: ha valamely áru feladásáról bizonyítvány állított ki, ezért 20 fillér számítandó. *Ásványolaj*ért járó fekbér 20 fillérről 30 fillérre emeltetett. A *fertőtlenítési illeték* felszámítására vonatkozó változtatások ezek: *szabadon berakott baromfi*ért közönséges kocsisért, négykerekűért 3, ennél több kerekűért 5 korona fizetendő. Emeletes kocsisért egy emeletért 3, két emeletért 5, három vagy több emelet használataánál 7 korona fizetendő. *Élő baromfi*nak kosarakban, ketreczekben vagy ládákban történő szállításánál minden darabért 40 f. fizetendő, míg ennek-előtte minden baromfiért 10 fillért kellett fizetni. Elmondhatjuk, hogy a gazdaközönségre nézve több előnyt, mint károsítást tartalmaz az új díjszabás.

Apró hírek. Méhészek gyűlése. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület december hó 15-én tartja rendes évi közgyűlését. A kereskedelmi ügyi miniszter a közgyűlésre jövő tagoknak vasuti utazási kedvezményt adott, melyet az egyesülettől nyert igazolványok alapján lehet igénybe venni.

Pályázat gazd. gyakornoki állásokra. A földművelésügyi miniszter az *algyógyi, pápai és a kecskeméti*, továbbá a sárvári tejjgazdasági szakiskolánál üresedésben levő egy-egy gyakornoki állásra pályázatot hirdet. Ezen állások mindenike 1000 K. segélydíj, lakás, fűtés és világítás élvezetével van egybekötve. Pályázhatnak I. évi december hó 10-ig akadémiai vég bizonyítvánnyal bírók nevezett iskolák igazgatóihoz.

Kertésztanulók kiképzetése. A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben a kertésztanulók kiképzetését és a kertészegedek képezését államilag szabályozza. E szabályzat értelmében csak az arra minősített kertészek vehetnek fel jövőben tanulókat, de csakis 12 évet betöltött és a népiskola 6 osztályát végzetettek. A tanulók kivétel nélkül három éven át képeztetnek és a 3 év múlva állami bizottság előtt tehetnek segédi vizsgát. Hogy melyik kertész tarthat és hány tanuló, ezt az Országos Magyar Kertészeti Egyesület javaslata alapján a miniszter határozza meg. Ez az egyesület vezetői a kertészek és kertészegedek törzskönyvét is. A vizsgát jelesen letett kertészegedeket továbbképző iskolába veszik fel.

PÉTERFY tácsi Mesei.

Karácsonyra jó gyermekeknek legszébb ajándék.

Székely mesék 50 kép
Virág mesék 32 kép
Czigány mesék 41 kép
Petőfi regék 4 kép

Színes kötésben darabja: 1 K.

Czím: Péterfy Tamás író. Bpest, IX., Köztölel.

Nemzetközi gabonapiacz 1907 november 23-tól 1907 november 26-ig.

	Kelet	Határidős árak										Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Udessa	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago	
Buza	26	25 85	21 98	17 20	15 80	18 32	21 48	18 78	17 16	19 87	22 25	Decz.	26 14 ⁸	1 70	26 51	21 80	17 02
	23	25 80	21 98	27 10	25 80	28 61	21 56	18 54	17 16	19 87	22 25	Január	22 70 ⁸	21 59 ²	27 26 ⁴	22 52 ¹	18 76 ⁴
Rozs	26	23 70	—	24 90	25 —	25 07	17 94	—	—	—	18 05	Decz.	24 4 ⁸	—	25 14	17 81	—
	23	23 55	—	24 8	25 —	25 07	18 08	—	—	—	18 05	Január	20 76 ⁸	—	25 34 ⁴	18 32 ¹	—
Zab	26	7 15	—	18 1	16 51	23 01	—	—	—	—	—	Decz.	17 42 ⁸	—	20 70	—	—
	23	7 15	—	18 10	16 50	23 01	—	—	—	—	—	Január	—	—	21 28 ⁴	—	—
Tengeri	26	5 10	5 01	16 50	16 61	19 47	—	12 70	10 88	—	—	Decz.	15 24 ⁴	14 52	18 22	—	10 83
	23	15 15	5 01	16 5	16 60	19 47	—	13 18	10 84	12 72	—	Január	—	13 91	—	—	—
Árpa	26	16 10	—	31 —	30 —	25 07	—	—	—	—	—	Decz.	15 38 ⁴	14 82	18 46	—	0 88
	23	16 10	—	21 —	20 —	15 07	—	—	—	—	—	Január	—	14 16	18 34 ⁴	—	—

Jegyzet: 1) 1908 január-február. 2) 1908 március. 3) 1908 április. 4) 1908 május. 5) 1908 október.

NYILTTÉR.

Megjelent!

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára
szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár
1908. évi folyama

A „Köztelek Zsebnaptár“ tizennegyedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ két kötetének ára **O. M. G. E. tagoknak** és a „Köztelek“ előfizetőinek bérmentes küldéssel **4 korona.**

Megrendelhető a
„KÖZTELEK“
kiadóhivatalában
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek“ részére.)

Az időjárási viszonyokban teljes változás következett be, a temperatura lényegesen csökkent és csapadékos erős havazásokkal egyes időkben van részünk. Egyes vidékeken azonban, sajnos még mindig nagy szárazság uralkodik és Temesnek, Aradnak egyes járásai hónapok óta nem láttak esőt. Sietve és forszirozottan fejezték be a vetési munkálatokat. Alapos a remény, hogy az esős időjárás hosszabb időig betart. Az üzleti viszonyokat illetőleg jelenthetjük, hogy az irányzat továbbra is megtartotta szilárd jellegét. Oroszországban kísérlet az exporttilalom birt. Amerikából érkező jelentések a még mindig szűk pénzügyi viszonyokról számolnak be. Ennek folyamánaképpen az árutulajdonosok részéről nagyobb eladások teljesítettek. Argentiniában megkezdődött az aratás.

Az európai fogyasztási piacokon a szilárd irányzat tovább tartott. Az angol piacokra a buza-, árpa- és

tengeribehozatal emelkedett. Franciaországban kedvező időjárás uralkodik, az árak némileg ellanyhultak. A kínálat elég kielégítő, Németországban is nagybőrművű kínálat következett be búzában és így az üzletmenet némileg esendesebbre változott. Rozsban szilárdult a hangulat. A magyar és az osztrák piacokat illetőleg jelenthetjük, hogy tekintettel a közeledő hidegebb időre és az esetleg beállható fagyokra, a malmok élénkebb részt vettek a vásárlásokban. A hozatalok igen gyengék, ami összefügg a még mindig uralkodó igen nehézkes szállítási viszonyokkal. Nagybőrművű vásárlások történtek áprilisi búzában; az árak emelkedése 10—15 fillérre tehető. A bécsi piac a budapesti szerint igazodott. A hitelviszonyok rosszabbodtak, mely körülmény az üzlet alakulására igen hátrányos befolyást gyakorolt.

Felémítésre méltó jelenség, hogy rozsot nagyban importálnak Lengyelországból, Bajorországból.

Árpaiban nagybőrművű eladások történtek, főleg déli vasúti állomásokról, szilárdan tartott árak mellett.

Tengeriben szilárd az irányzat, az árak 15 fillérrel emelkedtek; új tengeriben elég nagyok a hozatalok. A vagonhiányok folytán igen nagy nehézséggel bonyolították le a forgalmat. Későbbi szállításokra élénk az érdeklődés. A tengeri árát tekintve, relative még mindig legelőszőbb takarmánycikk.

Zabban némileg élénkebb üzletmenet fejlődött ki. Az érdeklődés és ezzel kapcsolatban a kínálat is normális keretben mozog.

Napijelentés a gabonatözsdeiről.

1907 november 26.

Artartó irányzatban elkelt 16,000 q. buza.
Rozs változatlanul keresett.
Új tengeri, gyengébb, új tengeri 10—15 fillérrel drágább.
Zab és árpa csekély forgalom mellett változatlan maradt.

E adatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm 78 k. 26 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 26 K. 20 f., 300 mm. 70 k. 26 K. 20 f., 300 mm. 77 5 k. 25 K. 80 f., 500 mm. 77 k. 25 K. 85 f., 250 mm. 77 k. 25 K. 95 f., 150 mm. 77 k. 25 K. 95 f., 500 mm. 77 k. 25 K. 20 f., 500 mm. 75 5 k. 25 K. 65 f., 100 mm. 75 5 k. 25 K. — f., 100 mm. 75 k. 25 K. 80 f.

Pestvidéki: 100 mm. 77 5 k. 25 K. 85 f., 150 mm. 77 k. 25 K. 85 f., 200 mm. 74 5 k. 24 K. 80 f.

Kalocsai: 1800 mm. 76 3 k. 25 K. 55 f.

Bácskai: 350 mm. 77 k. 25 K. 90 f., 200 mm. 76 k. 25 K. 70 f., 100 mm. 75 k. 24 K. 70 f.

Raktáru: 1944 mm. 76 8 k. 25 K. 40 f., 1370 mm. 77 k. 25 K. 40 f., 1660 mm. 77 k. 25 K. 40 f.

Felsőmagyarországi: 1000 mm. 80 5 k. 26 K. 20 f., 3000 mm. 79 3 k. 25 K. 80 f.

Rozs: 400 mm. 23 K. 30 f., 400 mm. 23 K. 40 f. kpf. par

Zab: 100 mm. 16 K. 8 f. kpf. par.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1908 áprilisra ——— 26 10 K.
„ 1908 októberre ——— 22 64 „

Rozs 1908 áprilisra ——— 24 36 K.
„ 1908 októberre ——— 20 76 „
Zab 1908 áprilisra ——— 17 40 „
Tengeri 1908 májusra ——— 15 16 „
Repeze 1908 augusztusra ——— 34 40 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1907. november hó 28-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

Felhozott a szokott községekből 133 szekér réti széna, 42 szekér muhar, 16 szekér zsupszalma, 6 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér 'engeriszár, 5 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 2.0 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 700—840, muhar 760—840, zsupszalma 580—600, alomszalma 460—500, takarmányszalma ———, 100 kéve tengeriszár ———, egyéb takarmány 540—600, zabosbukkony 860—880, lóhere ———, zöld luczerna ———, köles ———, sarju ———, szalmaszecska 600—600. Összes kocsiszám 204. Összes súly 244,800 kg.

Szeszüzet.

Élénk kereslet mellett a szeszárak ismét szilárdabban és drágábban zárnak.

Elkelt finomított szesz adózva 164 50—165 K.-ig, adózatlanul 65 50—66 K.-ig nagyban azonnali és nov.—decemberi szállításra.

Élesztőszesz adózva 161—161 50 K., adózatlanul 62—62 50 K. kelt el nagyban.

Denaturált szesz keresett és 53—53 50 kor. kelt el nagyban kötésre hordóval együtt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz élénk vételkedv mellett 59—60 K. kelt el ab termelő állomás nagyban.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 60 50—61 50 K. Bécsi jegyzé: 61 80—62 20 K. kontingens nyersszeszért. Irányzat: igen szilárd.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	60 50	61 50
Finomított szesz adózva	164 50	165 —
„ adózatlan	65 50	66 —
Élesztőszesz adózva	161 50	162 50
„ adózatlan	62 —	63 —
Nyersszesz adózva	162 50	163 —
Denaturált szesz	53 —	54 —

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

A braila-i gabonapiaczról.

(A Marmorosch, Blank és Társa cég külön tudósítása a „Köztelek“ részére.)

Braila, 1907 november 22.

Az őszi kampány felette kedvező előjelek között indult meg és a pár hét előtti árak oly magas színvonalra emelkedtek, amiket már régóta nem jegyeztek a Duna mentén. Törökország valóságos reávetette magát a román

gabonapiacra és igen jelentékeny mennyiségek kerültek kivitelre a levantei irányban. Az amerikai pénzügyi válság azonban a román piacra s m maradt hatástalanul s pár hét óta az előző kedvező konjunktúrát teljes üzletelenség váltotta fel, minek következtében a buza ára a múlt tudósításunkban jelzett árnívóhoz képest mintegy 2 koronával csökkent q-ként. A buzakészletek az ország belsejében az előző hetek kedvező üzletmenete folytán tetemesen lepadtak s ma Braila és Szulina között körülbelül egy millió q-ra becsülhetők.

Tengerből két hét óta nagy szállítványok érkeznek igen jó minőségű új áruban, melyre a most beállott száraz hideg időjárás igen kedvező. Az új hozatalok fele részben régi tengerivel keverve nagyobb távolságokra is kibírják a szállítást. Az őszi vetést a nagy szárazság sokáig hátráltatta és a jövő évi terméskültségek meglehetősen kedvezőnek; a napokban beállott ugyan az esőzés, de részben elkésztett, részben pedig erős hideget hozott, úgy, hogy a gazdák fafától tartanak. Az új vetések javarésze buza és repce, amelyeknek további fejlődése az időjárás kedvező alakulásától függ.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A gabonafeltételben beállott kedvezőbb ártételből kifolyólag a lisztüzlet is igen élénk folyású volt. Ehhez hozzájárult még a hirtelen bekövetkezett téli időjárás, mely a téli szükséglet fedezésére kizsájtotta a vevőket. Meglehetősen nagy mennyiség adatott el úgy hazánkban, mint Csehország és Galiciában. Terméskültségek az árak is 50-60 fillérrel emelkedtek. Rendelkezések nagyobb mennyiségben érkeztek, de a fennálló vasuti mézériákra való tekintettel a szállítások igen rendellenesen folynak.

Heti lisztforgalom 90,264 mm. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzasziszti jegyzései 100 kg.-ként Budapestben, elegysúly tisztaságként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	38--	37 60	37 20	36 80	36 40	35 80	35--	31--
			7 1/2	7 3/4	8			
			31	26 40	20 40			

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/L.	L.	WR.	H.	H/B.	III.
Ár K:	37 80	37--	36 20	34 80	--	33 40	30 60

Korpa szilári jellegű továbbra is megtartotta és főleg későbbi szállításokra emelkedett árban kelt el. A hideg időjárásra való tekintettel gazdáink szükségleteiket fedezni igyekeznek.

Heti korpaforgalom 13,177 mm. volt.

A többi abraktakarmánycikk árak a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1907 nov.—decz.	12 90—12 70
Goromba „ „ „	12 90—12 80
Finom korpa 1908. jan.—május szál.	13 4—13 30
Goromba „ „ „	13 80—13 50
Rozskorpa „ „ „	14—13 80
Árpada és árpaderéze „ „ „	15—14 80
Malomkonvol „ „ „	13 20—13
Budapesti gyári repceporácsa „ „ „	15 70—15 80
Derby mellesze ab Hatvan v. Pozsony	11 60—11 50
Szárított moslék zsák nélkül	14 50—14 20
Malátacsira „ „	14 40—14 2
Repaszela „ „	13 90—13 60
Szörplé 48—50% cukortart. hordó nélkül	11 10—11--
ab cukorgyár	

Hideghus-vásár az Országy-úti élelmi piacon 1907. év november hó 26. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 34 árus 67 drb sertést, 1 árus 7 drb süldőt, 3400 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 800 kg. hájat.

Videkről és pedig 16 drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 128—192, süldőhús 1 kg. 144—180, füstölt sertés-hus 1 kg. 144—180, szalonna zsirnak 1 kg. 178—140, füstölt szalonna 1 kg. 152—176, háj 1 kg. 148—152, disznózsír 1 kg. 152—160, kocsonyahús 76—120, füstölt sonka 1 kg. 176—200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1907. év november hó 26. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 62 árus 25 drb sertést, — árus 10 drb süldőt, 2000 kg. friss húst, 900 kg. füstölt húst, 1200 kg. szalonnát, 400 kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 338 drb sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 140—144 1 q 116—128 K., süldőhús 1 kg. 160—180, füstölt sertés-hus 1 kg. 160—180, szalonna zsirnak 1 kg. 136—144, füstölt szalonna 1 kg. 160—180, háj 1 kg. 144—152, disznózsír 1 kg. 156—160, kocsonyahús 1 kg. 76—93, füstölt sonka 1 kg. 180—220 fillérig.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányái sertésüzemelő telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányái szokás szerint 15 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz (páronkint 400 kg. felül)	fillérig
Öreg közép „ 300—400 „	„
Fiatal nehéz „ 320 kg. feletti súly	123—125 „
„ közép „ 250—300 kg.	126—147 „
„ könnyű „ 250 kg.-ig	178—184 „
„ „ „ 251—310 kg.-ig	„

Irányzat: nyugodt volt.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1907 november hó 25

Felhajtás összege:	Minőség szerint:		
Hízott marhában felhajtás	2735	Hízott marha	1538
Csontozóvaló marhában felhajtás	821	Legelőmarha (Wiedev)	197
Összesen	3556	Csontozni való	821
Eladatlannak maradt	13	Összesen	3556

Származási hely szerint:	Nem szerint:		
Magyarországi	2058	Ökör	2478
Galicz. s. bukovinai	8,9	Bika	404
Osztrák tartományokból	679	Tehén	513
Összesen	3556	Bivaly	63

Árak (100 kilogrammonként élesúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hízott ökör	72—72	62	70 54—61
Galiczai hízott ökör	82—88—90—92	74	81 66—72
Tarka hízott ökör	84—95—96—103	74—83	68 73
Bikák	52—68—70 78		
Hízott tehén	52—72		
Legelőmarha	46—68		
Kisgazd. hízó ökör	52—62		
Bivaly	36—53		
Boszniai marha	36—58		

Irányzat: szilárd, dacára hogy a kínálat jóval kisebb volt a multhetnél, az ület a vevők nagy készletlenségét és az igen csékly kereslettel fogva lángha lefolyású volt. Az összes minőségű ökrök a multheti árt megtartották. Bika és csontos marha 2 K.-val drágább

Szerkesztői üzenetek.

H. P. A törvény egészen helyesen csak gazdatisztet és cselédet ismer. A kettő közötti középállás ismeretlen fogalom és az ilyen megkülönböztetések csak arra valóan alkalmasak, hogy fogalomzavart okozzanak. Ezek szerint vagy gazdatiszt valaki, vagy pedig cseléd. A gazdatiszt minőség nem a kvalifikációtól függ és az előtanulmányoktól, a műveltségi foktól is független. Egyedül a hatáskörrel függ; a földadattól, amelynek teljesítésére az illető szerződötve van. Kétes esetekben a czim is határoz és így a szolgáltatás akaratától függ sokszor, hogy alkalmazottja a két kategória közül melyikbe sorozandó. A gazda, ha mindjárt felügyelő és rendelkező gazdának nevezik is, cseléd és köteles cselédkönyvet váltani. Vitás kérdés esetén a bíróság a konkrét körülmények latolásával dönti el, hogy ki tekintendő cselédnek, ki gazdatisztnek. A két minőség közti különbség különben az életben legtöbbször oly szembeeszköz, hogy a határvonalat csak mesterséges módon lehet e homályosítani, azáltal, ha a felügyelő cselédet öt mag nem illető pozícióba helyezzzük, avagy a gazdatisztet álásán aluli javadalmzásban vagy hatáskörben részesítjük. Sz. F.

A. J. Maczedonia. Az urasági parádési ocisok, kertészlegények és minden egyéb kocsisok mint gazdasági külső cselédek az új cselédétörvény alá tartoznak és jogviszonyaik az 1907. évi XLV. t.-cz. rendelkezései szerint szabályozandók. Sz. F.

G. J. A november 1-től számítandó 1 évi próbaidőre szerződött szolgáltatást csak főnökének beleegyezésével hagyhatja el 1908. nov. 1-je előtt. Ellávozhatik ugyan annak beleegyezése nélkül is előbb; ha azonban ezáltal a szolgáltatadónak kárt okoz, kártérítéssel tartozik. Sz. F.

S. Zs. Az olyan kutjavítás, amelynek munkabére 24 K., a kisebb javítások közé tartozik és így azt a hasznosbérő a szerződés szerint saját költségén köteles végeztetni. Sz. F.

Ny. I. A főnörgő esetre nézve a magánjog általános elvei irányadók. Ezek szerint „casus nocet domino”, tehát Ön a kártét, melyet a lónak rendes használata közben véletlen eset okozott, felelősséggel vagy kártérítéssel nem tartozik. Sz. F.

C. D. Gy. A cukorgyári gazdaság kocsisai mint gazdasági cselédek az 1907. évi XLV. t.-cz. rendelkezései alá esnek és így a vasárnapi munkaszünet tekintetében is ennek a törvénynek az intézkedései lesznek rájuk nézve irányadók. Sz. F.

Seh. A. Cservenka. A kérdéses eselődgy a fészolga-bíró előtt folyik s így hozzászólnunk fölösleges és céltalan. A határozattal meg nem elégedő fél az alispánhoz fellebbezhet. Sz. F.

P. L. Bakófa. Ad 1. A derbymelasz garantált s vegyileg megállapított összetételű kőzött csekély az eltérés s ez attól van, hogy a feverék készítéséhez használt melasz valamivel higabb volt, mint aminőt garantáltak, amennyiben ugyanis garancia szerint 50% cukrot kellett volna a melasznak tartalmaznia, de tényleg csak 45 32%-ot tartalmazott. Az elen-zés különben 0,6%-kal több fehérjét és zsírt s 2,34%-kal kevesebb cukrot mutat ki s ha előbbi l vonjuk utóbbiból, 1,68% a tényleges hiány. Veleményünk szerint azonban a viz-tartalomban mutakozó 2,16%-nyi különbséget az melyre az értékkülönbséget alapítani kellene, mert a czegek 82% szárazanyagot kellett volna szállítani, de tényleg csak 79,49%-ot szállított. Mjantán 82% szárazanyagnak 11,53 K. az ára, annál fogva a 79,84%-ot 11 K. 19 7 fillért ér. Eszerint q-ként 30,3 fillér volna levonandó.

Ad 2. A szárított leveles cukorrépafej garantált s elemzésileg talált összetétele kőzött következő különbö-zet mutathozik: viz (9,83—8,34) = — 1,54, nyers fehérje (16,41—9,72) = — 0,69, nyers zsír (0,97—2,30) = + 1,33, N.-mentes v. (40,29—31,88) = — 17,41, nyers rost (16,43—11,10) = — 5,33, hamu (13,02—36,16) = + 23,14. A leveles cukorrépafej ban utartalma a repaszedekkor uralkodó időjárástól függ, mert erős időben sok föld tapad a levélre, míg ellenben száraz időben tiszta marad az anyag. Erről természetesen nem lehet az, aki ennek az anyagnak a szárításával foglalkozik, de a vevő mellett ragaszkodhat a garanciahoz. Ily esetben a hamutartalomra alapítuk a különbözeti számítást, még pedig következőkép. Az előírásónak 77 1/2% szerves anyagot kellett volna szállítani, de tényleg csak 53,3%-ot szállított; ha tehát 77,1%-nak az értéke 9,50 K., akkor 55,5%-ot 6 K. 8,9 fillért ér s így az értékelési eltérés q-ként 2 K. 66 fillér.

Ad 3. Ha az adagolások táptartalmát 1000 kg. élősulyra számítjuk át, következő eredményhez jutunk (kg.): I. időszak 30,2 szárazanyag 118 keményítőérték, II. időszak 28,0 sz. a., 12,6 k. é., III. időszak 24,1 sz. a., 12,9 k. é., IV. időszak 23,2 sz. a., 13,1 k. é. Ezek a számok tehát a szárazanyag fokozatos hanyatlását s a keményítőérték fokozatos szaporodását mutatják. Az első helyes, de a második ellenkezik avval, amit a hivatalos elnevezésünk mutat, mert a keményítőérték lehetőleg állandó maradjon s csak lecsigázott ökröknel legyen 2—4 hétig kevesebb, mint később. Legmegfelelőbbnek tartjuk az átmeneti időben a 12—13 kg. keményítőértéket, később pedig a 14,5 kg.-ot. Ez úgy volna elérhető, ha a második időszakról kezdve 1 kg. tengeridarával többet etetnénk. Sz. F.

Sz. L 1. A tanuk hiánya a szerződési levél kötelező erejét nem befolyásolja és így a 3 havi felmondás elfogadása kötelező. Olyan kényszer alatt, amely a szerződést semmissé teszi az illető gazdatiszt az aláírás alkalmával bizonyára nem állott.

2. A felmondást indokolni senki sem köteles és az indokolás hiánya semmi különös kárpótláshoz nem nyújt igényt.

3. A gazdatiszt törvény 19. §-a azon esetekről intézkedik amidőn a szerződés valamelyik fél hibája miatt fölmondás nélkül bontatott fel, vagy midőn valamelyik fél a szerződést jogtalanul szüntette meg. Aki a törvény által engedett fölmondással kelős időben él, a szerződést jogosan és nem jogtalanul szünteti meg, tehát kártérítéssel nem tartozik.

4. A főtisztok az ügye bizonyára más kérdésen fordult meg. Sz. F.

G. A. Várfold. A törvény a költözöködshez adott igák fejében levonást nem enged, ilyenhez tehát senkinek sem lehet joga. Sz. F.

B. I. Rudna. Sátoro: ünnepek alatt köztudomás szerint csak a Karácsony, Husvét és Pünkösd értendő. Bármilyen legyen tehát a főt. gör. kel. szerb plébánia-hivatal véleménye, ennél többet a törvény értelmében senki respektálni nem tartozik. Ha a fészolgabíró a plébánia-hivatal átiratában foglaltakhoz alkalmazkodik, fellebbezni kell esetleg a miniszterig, ahonnet majd megadják az illetékes törvénymagyarázatot. Részünkről sem tartjuk helyesnek, hogy a törvény világo: abban nem intézkedik. Sz. F.

B. L. Egerfarmos. Ne kívánja tölünk azt a lehetetlenséget, hogy amikor főös mennyiségű répája miatt erőltetni akarja annak etetését, amit mi is helyeselnék, hogy ugyanakkor a melasz-tetést is ajánljuk. Válasszon tehát aközött, hogy vagy a répának jórésze maradjon nyárra vagy hogy a melasz maradjon meg. Mi a következő adagolást ajánljuk 1000 kg. élősulyra: 100 kg. takarmányrépa, 14 kg. luczernaszálna, mely részben polyvával is helyettesíthető s 6 kg. tengeridara (idei) tartalmaz 28,3 kg. szárazanyagot, 1,6 kg. fehérjét s 14,4 kg. keményítőértéket. Ha azonban mégis a melasz-etetés mellett akar maradni, akkor etessen 30 kg. répát, 16 kg. luczernaszálnát vagy részben polyvát, 8 kg. melaszkeveréket s 6 kg. tengeridarát. Ez tartalmaz 28,2 kg. szárazanyagot, 2,0 kg. fehérjét s 14,4 kg. keményítőértéket. Réti szénát fölösleges a hizóknak adni, ha más állatoknál is el tudja helyezni. A hivatalos különböző szakaszai csak annyiban térnek el egymástól, hogy ha a marha már nem képes annyi szalastakarmányt enni, mint eddig, akkor abrakkal könnyítjük meg neki, hogy ezután is annyi keményítőértéket vegyen föl, mint előbb. Sz. F.

71411/IV. sz.

HIRDETMÉNY.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtokon levő alább felsorolt hizó állatok és ugyan-ezen ménesbirtok répa-szeszgyáráiban előállított konting. finomított szesz eladására, nemkülönben a mezőhegyesi ménesbirtok és a palánkai csikótelep részére szállítandó pörkölt szalonna szállításiának biztosítása iránt folyó évi december hó 16-án délelőtt 11 órakor a vezetésem alatt álló miniszteriumban zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Eladásra kerül: 48 drb nyugati fajta hizó ökör, 250 drb hizott sertés után származó hus, 500 drb szopós bárány, 1000 hektoliter konting. finomított szesz Mezőhegyesen és 700 hektoliter konting. finomított szesz Gödöllőről.

Beszerezésre kerül: a mezőhegyesi ménesbirtok részére 700 q, a palánkai csikótelep részére pedig 125 q pörkölt szalonna.

Ajánlattevők felhívtnak, hogy az egykoronás bélyeggel és a részletes feltételekben kitüntetett bánatpénzzel ellátott sajátkezűleg aláírt zárt ajánlatokat az egyes csoportoknak megfelelő felirással jelezve legkésőbb folyó évi december hó 16-ik napjának délelőtt 11 órájáig a vezetésem alatti miniszterium házi pénztáránál (félemelet 29. sz. ajtó) nyújtsák be; később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ugy az eladási, mint a szállítási részletes feltételek a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazdasági főigazgatónál, valamint a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál megszereshetők és kívánatra megküldetnek.

Budapest, 1907 november hó 16.

6850

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Tavaszi buzavetőmag.

Gróf Apponyi Géza tolna-högyészai uradalmában néhány száz métermázsa 1907. évi termésű, bőtermő 79 kg. faj-sulyu és jó csiraképességű **tavaszi buza 30 kor.-ért mm.-ként eladó.**

Kollmann Gyula, jász.-felügyelő.

Első nagyváradi czipő- és csizmagyár

MOSKOVITS FARKAS ÉS TÁRSA **NAGYVÁRAD.**
A m. kir. államrendőrség, a boszniai és hercegovinai csendőrség stb. állami intézet szerződéses lábbeli szállítója, ajánl **gazdász és vadászsizmát** fekete és barna vízhatlan bőrből és hallinából bőrözötten; **vadászbakancsot** teljesen vízhatlan és hóálló, eredeti gyári szabott áron. Szétküldés postán utánvétellel. Meg nem felelők visszavétetnek és a pénz visszafizetetik.

6834

HIRDETMÉNY.

A Mezőberényi Tejszövetkezetnek

teavajterméke

1908. évre kicsinyben és nagyban eladó. Írásbeli ajánlatban kitüntetendő, naponta mily mennyiség kívántatik és mily összeget nyújt biztosítékul. Ajánlatok december hó 15-éig adandók be az igazgatóság címére.

6833

Mezőberényi Tejszövetkezet.

71439. szám.
IV/I. — 1907.**HIRDETMÉNY.**

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága **1400 q rozs- és 1600 q buza-szükségletének** biztosítására zárt írásbeli versenytárgyalást hirdet. A buzának legalább 76, a rozsnak 68—70 kg.-osnak kell lennie.

Az 5% bánatpénzzel és mintával felszerelt ajánlatok legkésőbb **folyó évi december hó 6-án d. e. 11 óráig** közvetlenül a fogarasi ménesbirtok igazgatóságához nyújtandók be, hol a közelebbi feltételek is megteudhatók.

Budapest, 1907 november 20.

6853

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Uradalom-bérbeadás.

A Schaumburg-Lippe hercegi uradalom, Spišic-Bukoviczban, a hasonnevű vasútállomás mellett Szlavóniában, körülbelül 1414 kat. hold terjedelemben, 1908 május 1-től tizenkét évre másnak bérbeadó.

A bérleti feltételek irodánkban Virovitica, Szlavónia megteudhatók.

6852

Schaumburg-Lippe herceg uradalmi igazgatósága.

71297. IV/2. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A fenyőházi kincstári fürdő és nyaralótelepen építendő nagyszálló létesítéséhez szükséges: föld, kőműves és elhelyező; vasbeton, kőfaragó, vas, ács, acernit-tetőfedő, hágodos, szobrász, asztalos, lakatos, mázó, üveges, dolomentpadló, burkoló, szobafestő, kályhas, redőny, vízvezeték és osztorház, villamosvilágítás, villamoscsengő és telefon, kemény-felvonó, aszfalt-munkák, feliratok és számok szállítása, illetve teljesítésére nyilvános árlejtést hirdetek. 1. Az árlejtésben résztvehetnek minden szakértő hazai iparosok és vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak. — 2. Ajánlat az egyes munkacsoportokra külön-külön, vagy összes munkákra együttesen is tehető. — 3. Ajánlattevők tartoznak egységárait s az ezek alapján kiszámított vállalati végösszeget a díjtalanul rendelkezésükre bocsátott ajánlati ívekbe beírni, megjegyezvén, hogy e célra csakis a kibocsátott ajánlati ívek használhatók. — 4. Az egykoronás bélyeggel ellátott s lepecsételt ajánlatok legkésőbb 1907. évi decz. hó 9-én d. e. 12 óráig a m. kir. gazdasági-műszaki hivatalhoz (V. Vécsey-u. 3.) nyújtandók be. Később érkezett vagy távirati uton küldött ajánlatok figyelembe nem vétetnek. — 5. A beadott ajánlatok 1907. évi decz. hó 9-én d. e. 12 órakor a m. kir. gazdasági műszaki hivatalban fognak nyilvánosan felbontatni. — 6. Tartoznak az ajánlattevők az általános feltételek 6. §-ában előírt, az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt az ott körülírt módozat és kikötések mellett bármely kir. adóhivatali vagy állampénztárnál befizetni s az erről szóló letétnyugtát az ajánlatához csatolni. Készpénz vagy értkpapir az ajánlat-hoz nem csatolható. — 7. Fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhassak s esetleg egyik vagy másik munkát teljesen visszavonhassam. — 8. A munkára vonatkozó általános, részletes és különleges feltételek, a szerződés-tervezet, valamint az eredeti és részletes jóváhagyott tervezet Budapestben, a m. kir. gazdasági műszaki hivatalnál (Vécsey-u. 3. sz.), Fenyőházán a kincstári fürdőfelügyelő-ségnél és Liptóújváron a főerdőhivatal építési osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott szolgáltnak ki az ajánlati ívek is. — 9. Az összes munkák 1908. év április 1-ig teljesen befejezendők s rendeltetésüknek átadandók.

Budapest, 1907 november 16.

6849

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Bérlevelek

(Szegődségi levelek)

Az új cselédtörvény alapján összeállítva.

•• Darabja 5 fillér ••

Kapható a "Patria" irod. vállalat és nyomdai r.-t.-nál
Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)**Dr. BERNOLÁK KÁROLY**

szepesharaszti gazdasága előjegyzést elfogad:

1907 őszén szállítandó

friz kosokra és juhokra

Árjajánlatot levélben küld

folyó év szeptember hó elején szállítandó **hatsoros HEINRICH-féle rozsrá**, mely 1905-ben 21-szeres, 1906-ban 18-szoros termést adott. A rozs ára: 100 kg.-kint brutto netto helyett ab Markusfalu állomás 30 korona. — Rendelésnél félérték előlegként beküldendő.

Megrendelések **Dr. BERNOLÁK KÁROLY, HARASZT, Szepes megye** ozimre kéretnek.

6592

Földeladási hirdetemény.

A pécsi papnevelő-intézeti uradalom kormányzósága közhírré teszi, hogy az 51370/1907. számú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteri engedély alapján a **Husztót és Kisbodolya községek határáján** a budapest—pécsi vasutpálya mellett egy összefüggésben fekvő 61 kat. hold 665 □-öl l-ső osztályu rét, 5 kat. hold 380 □-öl szántó, 5 kat. hold 630 □-öl terméketlen, összesen 72 kat. hold 75 □-öl kiterjedésű ingatlanát I. és 2., 1200 □-öles parcellákra osztva **1907. évi december hó 16. és 17-ik napjain délelőtti 9 órától Husztót községben** az uradalmi vadászlaknál, vagy kívánatra a helyszínen zárt írásbeli ajánlattal egybekötött szóbeli nyilvános árverésen el fogja adni.

Az árverési feltételek az uradalom kormányzóságánál Pécsen, vagy az erdőgondnokságnál Orfűn megtekinthetők.

Kelt Pécsen, 1907. évi nov. hó 5-én.

A pécsi papnevelő-intézeti uradalom kormányzósága.

6828

Jövő héten megjelenik
az O. M. G. E. könyvkiadó-vállalata kiadásában
**a kisebb gazdaságok könyv-
viteléhez legalkalmasabb**

Gazdasági Számviteli Naptár

1908-ik évfolyama.

Ezen **SZILASSY ZOLTÁN** szerkesztésében megjelenő könyv új évfolyama **lényegesen átdolgozva és az előzőknél sokkal bővebb tartalommal** jelenik meg és így a gazdasági könyvvitelhez igen alkalmas és czélszerű.

Tartalmából kiemeljük a következőket:

Naptár és jegyzetek az év 12 hónapjára. — Gazdasági hasznos tudnivalók. — Az év bevételeinek és kiadásaitak előirányzata. — Jegyzetek a gazdálkodási programra. — Vagyonleltár. — Pénzszámadás. — Termény-, anyag- és állat-zámadás. — Cseledbérek. — A gazdaság mérlege stb.

Ára tartós vászonkötésben korona 2.50,
mely összeg előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "PATRIA" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

GYŐRI
SZESZGYÁR- ÉS FINOMÍTÓ-
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
HAMUZSIR- ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRA.

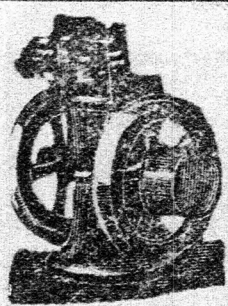
Nyilatkozat.

Több oldalról azon értesülést nyertük, hogy a Büchler-féle eljárás bevezetésével foglalkozó több ügynök, úgy Magyarországon, mint Ausztriában azon hamis állítást terjeszti, mintha a kénsavnak, Magyarországon és Ausztriában érvényben lévő Bauer-féle szabadalom szerint való felhasználása, valamint Bauer által kiadott előírások, a Büchler-féle szabadalmi jogba ütköznének. Az ily eljárást nem tekinthetjük egyébnek, mint a **tisztességtelen verseny minden alapot nélkülöző folyamánának** és kijelentjük, továbbá, **hogy üzletfeleinkért minden körülmények között a teljes felelősséget elvállaljuk**, ha a kénsav a Bauer-féle előírások szerint, tehát a szabadalmazott élesztőkivonat alkalmazásával használtatik.

Ujlag ki kell továbbá azon tényt emelnünk, hogy a kénsav felhasználásának **elsőbbbsége egész kétségtelenül a Bauer-féle eljárást illeti meg.**

Igen kérjük a t. Érdekelteket, hogy bennünket a Büchler-féle szabadalom ügynökeinek ezen és hasonló üzérkedéseiről sürgősen értesíteni sziveskedjenek, hogy adott esetben a törvényes lépéseket megtehessek.

Győri szeszgyár- és finomító-részvénytársaság.

TAKARMÁNYKAMRA-BERENDEZÉSEK REFORMÁTOR-MOTORRAL.

Kivánatra saját rendszerünk szerint vízvezetési és villanyvilágítási üzemmel kombináljuk.

Olcsó üzem! Teljes üzembiztonság!

Néhány referenzia: Turonyi Biedermann-féle uradalom Mozsóg, Turonyi Biedermann-féle uradalom Endrőcz, Turonyi Biedermann-féle uradalom Okorág-Kársz, lovag dr. Floch-Reyhersberg Alfred gazdasága Szódrákos-Csörög-Göd, Bezerédi Bezeredy Andor gazdasága Ménfő, Rójtóki Bauer Antal gazdasága Bódé, u. p. Ajka, Győri dr. Kautz Gyula gazdasága Györgyháza, u. p. Börny, Sg. Segesváry Ödön gazdasága Iklád-Domony, dr. Schwarcz István Kis-Szántó, u. p. Bors, Milótai gazdaság Milóta, u. p. Tisza-Ujlak. További felvilágosítással és ajánlattal szolgál 6678

SIGNER F. és R. mérnöki vállalat, Budapest, V., Kálmán-u. 15.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.
234642/907. szám. A. III.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága különféle leltári tárgyaknak, u. m.:

I. csoport: Műhelyi és pályafenntartási célokra szolgáló acél, kovacsolt vas- és egyéb szerszámok és eszközök.

II. csoport: Acél és sárgaréz bélyegzők, lyukasfőfogók és peczétnyomók stb.

III. csoport: Öntött vasszerszámok, tárgyak és eszközök, csavaremelők, takaréktűzhelyek, ágyukályhák, őrházi főzőkályhák, vastetőzetű lámpásoszlopok, vasnyoszolók, egyéb vasbutor stb.

IV. csoport: Elsőrendű váró- és éttermi butorok, párnázott és hajlított fából való padok, székek stb.

V. csoport: Bádigos, lámpaáru-készítmények és vas-zománczárak.

VI. csoport: Ágyeműek, pokróczok, függönyök, gördönyök, nemzeti lobogók stb.

VII. csoport: Tűzoltószerek, fecskendők, kézi csegettűk stb.

VIII. csoport: Pénzszekrények, pénzládák és menetjegy-szekrények vasból.

IX. csoport: Villany- jelzési és levelezési eszközök, telefonok stb.

X. csoport: Hajtányok, pályakocsik, csigaszorok, láncok, vastaligák, vasalt málhakocsik, kézikocsik, vasrakoncák, mozdonyszerkezetek és kocsimelől állványok stb.

XI. csoport: Mentőszekrények, mentőtáskák, táskaborítékok és beteghordágyak.

XII. csoport: Százados raktármérlegek.

XIII. csoport: Órák.

XIV. csoport: Műszerek, mérőeszközök, rajzvonalzók stb.

XV. csoport: Vizmentes ponyvák és kendertömlők.

XVI. csoport: Bőröndös és szíjgyártó munkák stb. 3 éven át leendő szállítása

iránt nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes módokat tartalmazó „Pályázati felhívás” bővebb felvilágosítás, ajánlati űrlapok stb. a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál Budapest, VI., Andrassy-ut 73/75. szám, II. em. 16. ajtó) kaphatók és az összes vidéki üzletvezetőségeknél megtekinthetők.

A kötelező minták a budapest-józsefvárosi állomáson levő központi szertárban megtekinthetők. Az ezen pályázatra vonatkozó, ikenként 1 koronás bélyeggel lezárt és a czég pecsétjével lepecsételt ajánlatok 1907. évi december hó 12-ének déli 12 órájáig ugyancsak említett szakosztálynál benyújtandók, vagy posta útján be- küldendők.

A bánompénz 1907. évi december hó 11-ik napjának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak főpénztáránál teendő le.

Budapest, 1907. évi október hóban.

AZ IGAZGATÓSÁG.

(Utányomás nem díjaztatik)

Baromfitenyésztőknek nélkülözhetetlen kézikönyvek:

Beiwinkler Vilmos: **Fajbaromfi-tenyésztés.** 86 művészi képpel. Megjelent az O. M. G. E. könyvkiadóvállalat kiadásában. Vázonkötésben. K 3.—

Hrebly Emil: **A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékelése.** II. bővített és javított kiadás, 50 képpel. Megjelent az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület könyvkiadóvállalat kiadásában. K 1.50

— **Baromfitenyésztés,** mely felöleli és részletesen tárgyalja a hazai és külföldi baromfifajtákat, tenyésztési eljárásokat, az értékesítést és a baromfitbetegségeket, 115 képpel. Vázonkötésben. K 5.—

— **A baromfi termékek értékesítése.** Utmutatás, miként lehet a baromfitenyésztés összes termékeit piacra való helyes előkészítés által értékesebbé és a szövetkezetek alakításával a jövedelmet nagyobbá és biztossá tenni. K 2.—

— **A gazdasági baromfitenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók.** III. átdolgozott és bővített kiadás, 33 képpel. K 1.—

— **Pulykatenyésztés.** II. teljesen átdolgozott kiadás, 48 képpel. K 3.—

— **Tyuktenyésztés.** II. kiadás, 90 képpel. K 3.—

Rodiczky J.: **Körültekintés a baromfitenyésztés összes ágain.** K 2.—

Kövy József: **Mesterséges keltetés.** Utmutatás a csibekeltető-gépek kezeléséhez, 16 képpel. K 1.10

Parthay Géza: **Gyakorlati baromfitenyésztés.** 73 képpel. K 3.—

— **Gazdasági galambtenyésztés.** 55 képpel. K 1.—

— **Baromfitbetegségek.** Belyógyászat és sebeszet, több képpel. K 3.—

Polonyi Manó: **A baromfitenyésztés nagyban és kicsinyben,** mint biztos kereseti forrás. Telepberendezés és költségvétés tervrázzakkal. K 1.—

Rácz Ödön: **A nő szerepe a baromfitenyésztésben.** K —.20

Gáspár József: **Baromfitenyésztés.** K —.70

Grubiczy Géza: **Baromfitenyésztés.** 72 képpel. K 3.60

Kiss Gereben-Verner Jenő: **Az apró jószágok tenyésztése.** K 2.40

Krolopp Alfred: **Az aprójószág tartása és nevelése.** 16 képpel. K 2.—

Szatmáry Miklós: **Egy kis tanulmány Amerika és Európa néhány nyugoti államainak baromfitenyésztése és kereskedelméről.** K —.80

Igaliné Karnász Olga: **A szárnyasok mesterséges keltetése.** K —.40

Mindezen könyvek megrendelhetők a „Patria” r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tüni ki a belterjesebb és az eddigigé hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okserü gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemtervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégi a gazdaság számadatának elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zár-
latokat és jövedelmzéségi számításokat elkészít.

Tanácsot ad a birtokbérbeadásnál, valamint mindennemű mező-
gazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben.

Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgál és vitás ügyekben a választott szakbírósgai tisztet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgaz-
sági értékbecsöléseket végeztet.

A nála bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törskönyleg nyilván tartja.

Gazdasági tanácsot és egyéb képzetesebb gazd. személyzetet keres-
ségeket nyilvántart.

Nyilvántartásra bejelentetett

Eladó birtok: 200 m. hold Zalában, a 4. laton partján, emeletes

14 szobás kastélyval, árnyas kerttel, gyönyörű

tiltással. Kitching utak, vasútállomás 10 perces.

Fürdőtelepnek igen alkalmas. 1198

543 m. hold Zalában, egészséges helyen, vasútállomás a birtokon szesz-
gyárral, téglavetéssel, cementárnyagtáccsal, iparvágány s mérleggel, uril-
akkal. Bárnikor átvehető. Basetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureczky,
Túrje. 1528

197 m. h., pilliscsabal vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvo-
gyógytár Nyergesujtala. Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztés-
sel, 8 h. szőlővel, cströkkel, magtárakkal, 2 nagy pinceszével, 5 szobás
lakás üveges zárt verandával. 455

200 m. h. sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában,
megfelelő g. épületekkel. 5849

370 m. hold Sárosmegyében, melyből 310 hold erdő, uri lakással és 5 h.
diszkerttel, kövesut mentén. 5743

100 k. hold körüli I. o. bácskai föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó
utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 2861

500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes
urilakkal. 4129

1015 k. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egész-
ben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épüle-
tekkel. 4180

606 kat. hold Érmelléken, vasutal 7 kilométerre, épülő vasut helyben,
40 kat. hold dohánvendégllyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4201

Temesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 magyar hold
kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cseléd-
házakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-góréval,
eladó. A birtok talaja a lehető legjobb minőségű föld, az egész
primissima klasszisu kerti talaj, ugy a legintenzivebb
művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt meg-
könnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös
törlesztéses kölcsön.

280 m. hold, Budapesttől fővonalon gyorsal 1/3 óra, vasútállomástól
müuton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel,
csinos kis parkban uri lakkal, 60 m. hold erdőilletőséggel. 4756

400 m. h. J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági
épületekkel és lakóházzal; 150 hold öszi vetéssel, 230 drb rambouillet
és fésűs keresztelésű törzshünyájjal és 200 drb bérányyal. Nagy-
mennviségű széna, takarmány és szalma. 4701

586 h. Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h.
szőlő, 28 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész, major, udvar és ut.
Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Bsetleg
bérbe is kivehető. 5640

200 m. h. birtok 30—40 km.-nyire a fővárostól. 455

400—500 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut
mentén, vasutól nem távol, családnak való tágas
és egészséges lakással, árnyas kerttel.

Kiseb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal,
vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon.

400—1000 holdas birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2010

1000 holdig cserébe fővárosi házáért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont,
Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 507

400 holdas birtok Abauj megye déli részén. 3878

2—300 h. birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut
közelségben. 3050

200 holdas birtok uri lakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3092

10—1500 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén.

2000 hold elsőrendű talaju birtok, cukorrépa vidéken, vasútállomás
közelségben, szép kastélyval és parkkal, Bécsből legteljebb 6 órányira. 5215

800—1200 m. h. birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve,
megfelelő lakkal. 465

2000 hold jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal,
közel a vasuthoz. 5216

Bérbeadó birtok: 490 m. h. Abauj m. 7 km. a vasutól,
országut mellett, 7 szobás udvarház-
zal, kellő gazdasági épületekkel. 5008

Birtokbérlet kerestetik: 180—200 m. h., amely kereskedelmi növények
termelésére alkalmas és rajta tejgazdaság
üzhető. 2530

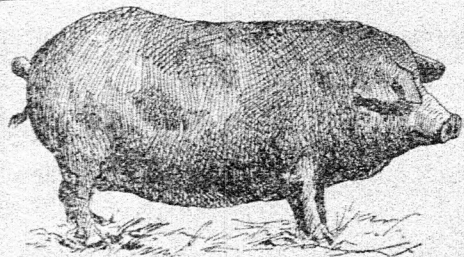
Ezen kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók
letelepítésére alkalmas birtokokat és bérletközvetkezetek
alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnel.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

Az OMGE. üzemosztálya.

Tenyészállat-eladás.

Gazdaságból **eladó** 33 drb számfeletti, részint hasas, részint fedezettésre alkalmas felvér simmenthali vöröstarka üsző és 7 drb növendékika. **Dukai Takács Ferencz** Duka, Vas megye, vasutállomás Jánosháza. 6774

Yorkshire

nagy fehér nemes, kiváló szapora és edzett fajú eredeti importált szülők után elsőrendű fiatal tenyészgöbök és kanok kaphatók az **Orosztonyi gazdaságban, Orosztony, Zala m.** 6866

|| Szőlővessző-eladás ||

Nagyobb mennyiségű, peronoszpóramentes, jól beérett, a szokványminőségnek teljesen megfelelő immunis homok szőlőtelepről származó, sima szőlővessző a következő fajokból eladó: Erdei (fehér bakar), Olasz Rizling, Kövidinka, Mézes fehér, Chasselas piros és fehér, Veltelini piros Zöld Sylvani, Kadarka. **Pajzs Gyula gazdasága, Heves.** 6887

Értesítés.

A közös hadügyminiszteriumnak 1907 október 31-én 1731/Abt. 13. szám alatt kelt hirdetménye szerint ezen miniszterium a cs. és kir. hadsereg **kész bórnemű cikkek és anyagok szükségletét 1909 január 1-től 1915 végéig nyilvános verseny útján szándékozik beszerezni, ennek folytán a teljesítőképes, szolid börgyári czekok, melyeknek társas vállalatokká (consortiumokká) kell alakulniuk, felhivatnak, hogy ezen versenyen vegyenek részt.**

A szállítás pénzértéke a brünni 1. számú ruhatár társas vállalatánál körülbelül 1.770.000, a budapesti 2. számú ruhatáránál körülbelül 2.064.000, a Grác melletti göstingi 3. számú és a roieni (kaiser-ebersdorfi) 4. számú ruhatár társas vállalatainál egyenként körülbelül 1.180.000 koronát tesz ki.

Ebből egy bizonyos hányad kisipari szövetkezetek szállítása számára engedendő át.

A cikkek összeillesztését a társas vállalatok a brünni, budapesti és göstingi ruhatárak bõrfelszerelő intézeteiben, illetőleg egy a roieni 4. számú ruhatár társas vállalata által létesítendő felszerelő-intézetben tartoznak eszközölni.

Az írásbeli ajánlatok **1908 február 1-ig** az említett miniszteriumhoz nyújtandók be. Minden ajánlattevő társas vállalat tartozik vadumot letenni, amely

az 1. számú ruhatár számára	88.000,
a 2. " " " " " "	103.000,
a 3. és 4. számú ruhatár számára egyenként	50—50.000

koronában van megállapítva.

A közelebbi feltételeket a fentemlített s a Budapesti Közlönyben és a horvát hivatalos lapban (Narodne Novine) 1907 november 21-én teljes tartalma szerint közzétett hirdetmény tartalmazza.

Ezen hirdetmény, valamint a hozzá tartozó szerződéstervezet és az ajánlatminta a katonai területi parancsnokságok hadbiztonságainál, az elől említett ruhatáraknál, továbbá a kereskedelmi és iparkamráknál, valamint a m. kir. kereskedelmi muzeumnál, az országos magyar iparegyesületnél és a magyar gyáripárosok budapesti szövetségénél is megtekinthető.

A szállításra pályázók a szerződéstervezetet 1 koronáért, az ajánlatmintát pedig 10 fillérért a budapesti 2. számú ruhatárnál megszerezhetik.

Budapest, 1907 november 11-én.

A 4. hadtest cs. és kir. hadbiztossága.

6842

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpa s egyéb erőtakarmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál

Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

GÖZEKE

Acetylen-lámpák.

Rijeli szántásoknál gözekékre különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, kocsis-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

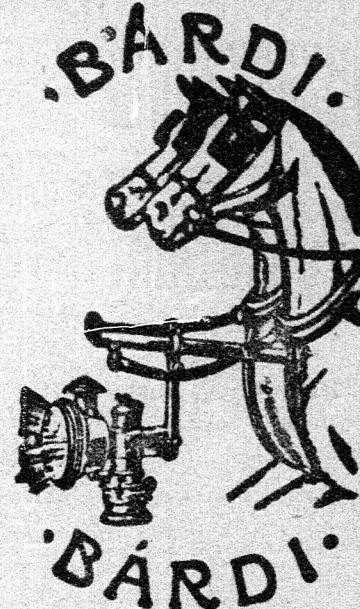
BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,

Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Bőrgőnyelm: Pneumatik.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Gazdasági könyvviteli

nyomtatványokat

levélpapírokat

borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos kivitelben készít

"PÁTRIA"

IROD. VÁLLALAT ÉS NYOMDAI R-T.

BUDAPEST

IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

TAKARMÁNY ÉS TELELTETÉSI AJANLATOK ÉS KERESLETEK

ezimü rovatot nyitottunk lapunkban, mely rovatban a kishirdetések ugyanolyan árszámítás mellett közölhetnek, mint a kishirdetések. Ezen rovat nyitása által az a célunk, hogy a t. gazdaközönség feltűnő helyen tessehse közzé ily irányú kishirdetéseit.

Kérjük a t. gazdaközönséget, **akinek eladó szénája, szalmája van, aki állatokat teleltetésre elvállal, aki szénát, szalmát venni akar,** keresse fel hirdetéseiével e rovatot.

Takarmány kínálat

Préselt

buzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla

Bajmok (Bácska). 6808

Szalma. 1500 métermáza árpa- és zabszalma eladó. Ár 80 k. D. sz. 6 Kiszárnál gazdaságban, esetleg helyben feltehető 90 drb. Útára 14115 kapható, posta helyben. 2288

Szalmat és szénát

vesz és szállít bármely állomásra

DRECHSLER ALAJOS

takarmánygyáros, Érsekújvár.

TELEFON 23. SZÁM. INTERURBAN. 6818

Szalma.

10,000 métermáza buza- és rozs-, 2000 mm. árpa- és zabszalma eladó. A téli szalma 300, a nyári 500 kor. 100 métermázánként (egy waggon) waggonba rakva, a vevő ponyváival lekötvé préselt állapotban. Oly reflektánsok, kik saját gőzpréssükkel préselhetnek, külön ajánlatot adhatnak be.

Nád.

1000 kévénként 240 kor. waggonba rakva, vevő ponyváival lekötvé. Egy waggonba, ennek nagysága szerint 1000—1300 kévé rakható be.

Gomborka.

vetőmag métermázánként 40 kor. vevő zsákjaiba.

Bor.

Sajáttermésű érmelléki hegyi borok 1882—1906. évekből, palackokban és hordókban. Ára hektoliterenként 1905. és 1906. évi asztali 50, 1904—52, 1903—54, 1901—56, 1899—80, 1897—64, 1898—68, 1901. siller 60, 1888. Bakar 80, 1885—110, 1887. Rizling 120, 1898 Burgundi vörös 120 kor. Palackokban 0-7 l. 75 fillértől K 1-80-ig.

Próbaminta 6 üveg a 0-3 l. 2-50 kor. Kivánatra árjegyzék feltételekkel.

Az árak az vasútállomás Székelyhid értendők, szalma és nád az árak előleges beküldése mellett. Bor és gomborka esetleg utánvétellel. Megrendelések beérkezése szerint fogantatottatnak.

Gróf Stubenberg József

székelyhidi uradalmának számtartól hivatala:

DERÜLT ÉGBOLT ALATT

Irta:

BUDAY BARNA

Ára 3 kor.

E cím alatt a karácsonyi könyvpiacon egy kötet elbeszélés jelenik meg Buday Barnától. Csupa tréfás, humoros dolgok. A könyv négy részre van osztva, ezek: I. A gubák hazájából. II. Loránd öcsém néhány életeménye. III. Bórhárisnya elbeszélések. IV. A nyiri bicskások között.

Megrendelhető

Singer és Wolfner könyvkereskedésében
Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 10. sz.

Haszonbérbe keresek

700—1500 holdas birtokot

répatermelő vidéken, vasúttól legfeljebb 5 Km. távolságra. Jutalék csakis megállapodás szerint. Nem hivatalos közvetítőknél a legnagyobb titoktartás. Szíves megkeresések lehetőleg német nyelven „E. 154.” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéret ek. 6816

Magyar királyi államvasutak

243578/907.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

szénpálcák szállítására.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1908., esetleg 1909 és 1910. év végéig szükséges szénpálcák szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenként egykoronás okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1907. évi december 10-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán odaküldendők. Ugyanezen időpontig adandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

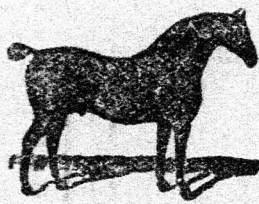
Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag évi értékének 5%-a legkésőbb 1907. december 9-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál teendő le.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az ajánlati felhívásban foglaltak, mely az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzemeltetéseknél betekinthető.

Ezen ajánlati felhívás, az ajánlatot tenni szándékozóknak, a fentnevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán küldetik meg.

Budapest, 1908. november havában. Az igazgatóság.

(Utánny. más nem díjaztatik.)

TENYÉSZMÉNEK.

Eredeti ardenni, percheron, oldenburgi és schieri hágómének a legjobb fajban állandóan kaphatók R. & S. MENZELES Wien, II., Franzensbrückenstrasse II.

:: Eladó lenkóró ::

100 kat. holdon termett, **gőzcséplővel lecséplelt** lenkóró, továbbá 15 kat. holdon termett **nyütt** lenkóró. 6841

Bérleti számtartóság,

Toina-Ozora.

Remek

szép egyenes ezüst színű

szőrme-nyulak

tenyészképes

8—9 hónapos bakok és nőstények kaphatók tenyészeteimből azonnali szállításra. Minden vevőmnek ingyen és bérmentve megküldöm az „Ezüst szőrme-nyul tenyésztése és értékesítése” című (Ára 2 K) gyakorlati tenyésztési útmutatómat. 6805

HREBLAY EMIL, Rákosliget.

Eladó

két darab eredeti tisztafajú ostfrieseni **vöröstarka bika.**

Megkeresések: **Redlich Testvérek és Berger uradalmi intézőséghez, Nyitrajablonicz-ra** czimzendők. 6847

Hirdetmény.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első osztályu sima és gyökeres Ripária Portalis, Vitis Solonis és Rupestris Monticola alanyvessző. Továbbá ily alanyokon készült első osztályu gyökeres fásoltvány a legkitűnőbb csemege- és borfajokban; ugyszintén sima és gyökeres hazai szőlővessző. — **Fajtisztaságért kezeséget vállalunk.** 6848

Badacsony-szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolcza, Zala megye.

Bérletátadás.

A felséges uralkodó család alapítványa Ráczevei uradalmához tartozó „**Ferdinándmajor**” 1908 január 1-től 1914 szeptember 30-ig haszonbérbe átadatik.

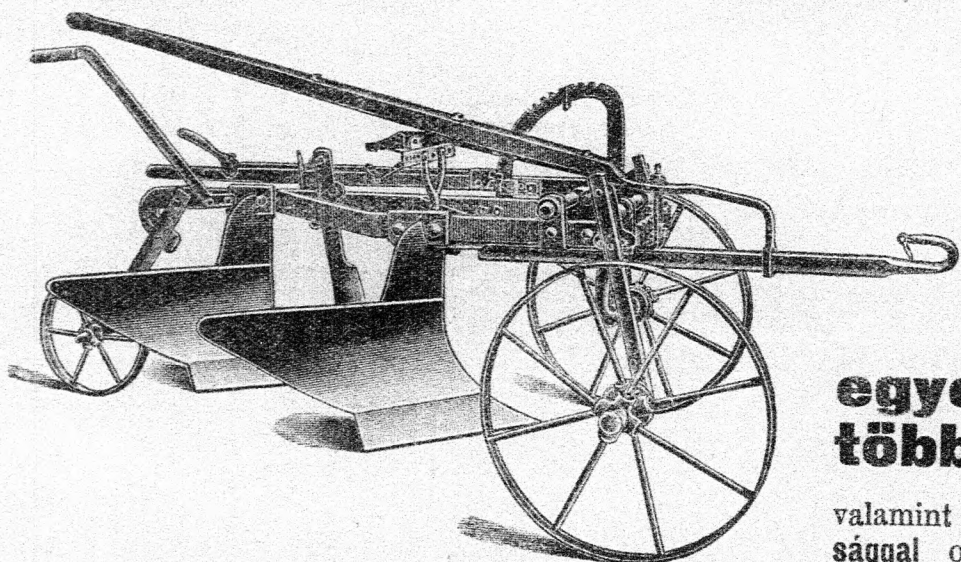
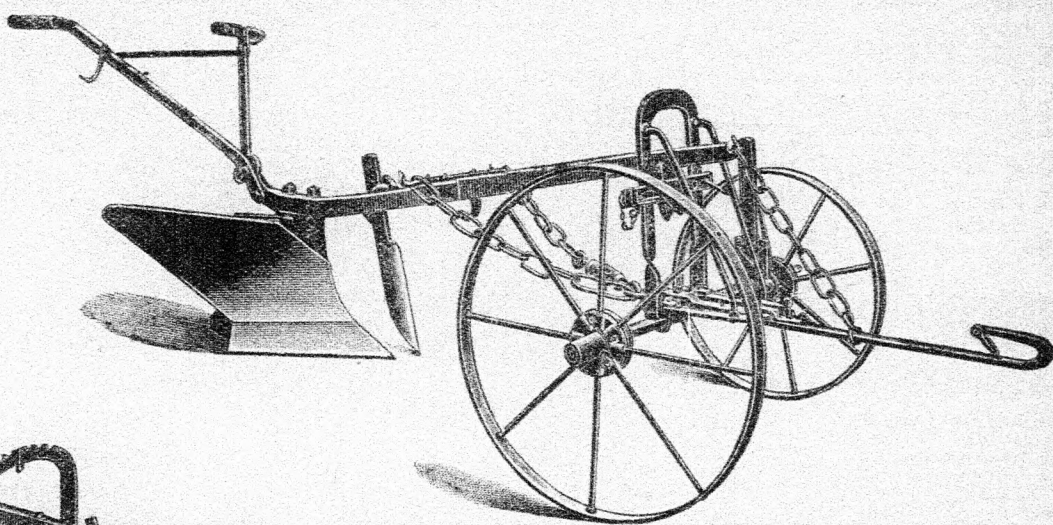
A birtok a székesfőváros közelében Pest megye, Tököl község határában a budapesti Ráczevei h. é. vasut mentén fekszik. Vasut-, posta-távírdá- és telefon-állomás Tököl.

A birtok a főváros közelsége miatt **tehenészetre kiválóan alkalmas.**

Kiterjedése 597 kat. hold, 1111 □-öt mind jó minőségű szántó, új gazdasági épületekkel s kényelmes bérőlakással.

Bérleti ajánlatok legkésőbb **f. évi december hó 10-ig a cs. és kir. urad. Főtisztaság** Ráczeveire nyújtandók be, hol a közelebbi bérleti feltételek is megtudhatók. A birtok bármikor megtekinthető. 6830

ACZÉL EKÉK.

Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélanyagból, pánczél aczél kormányokkal, tégelyaczélból készült ekefejjel

egyes egyetemes és többvasu ekéimet, ::

valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

BACHER RUDOLF kizárólagos ekegyára.

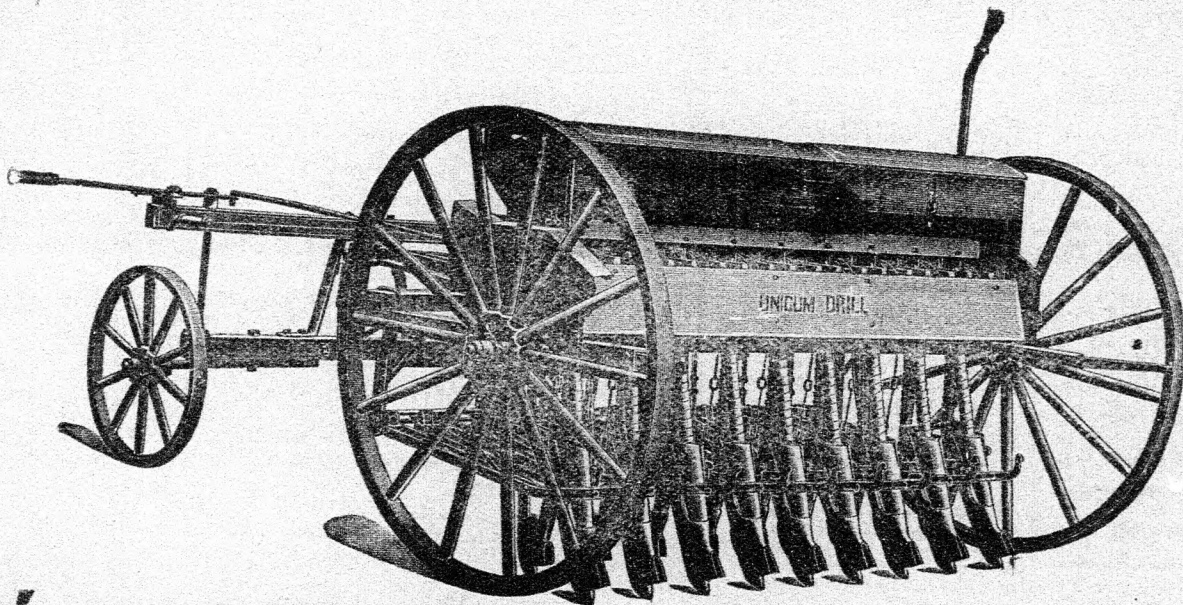
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

Budapest, VI., ker. Nagymező-utca 68. szám.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az „UNICUM-DRILL“

vetőgépek iránt gazdatársainál.

Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

GŐZMIVELÉS.

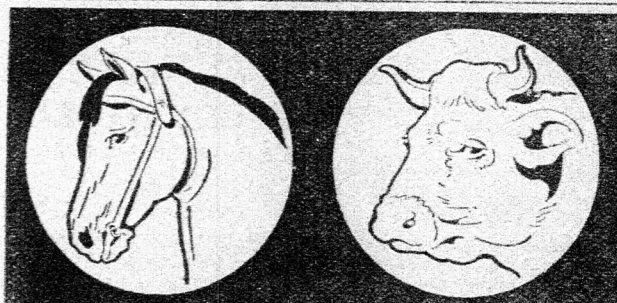
Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzszerelési vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Lovak és marhák legjobban nyirhatók a

„Stewart” gyorsnyírógéppel

Ára 90 korona. 6772 Tíz évi jótállás.

KRÁSA RUD. OF, Wien, VII. Kirchengasse 177.

Legolcsóbb szakkönyvek!!

Pataki Béla: A méhészet vezérelvei. Ára: 30 f.

Pállinkás Béla: A szőlő ellenségei. Ára: 30 f.

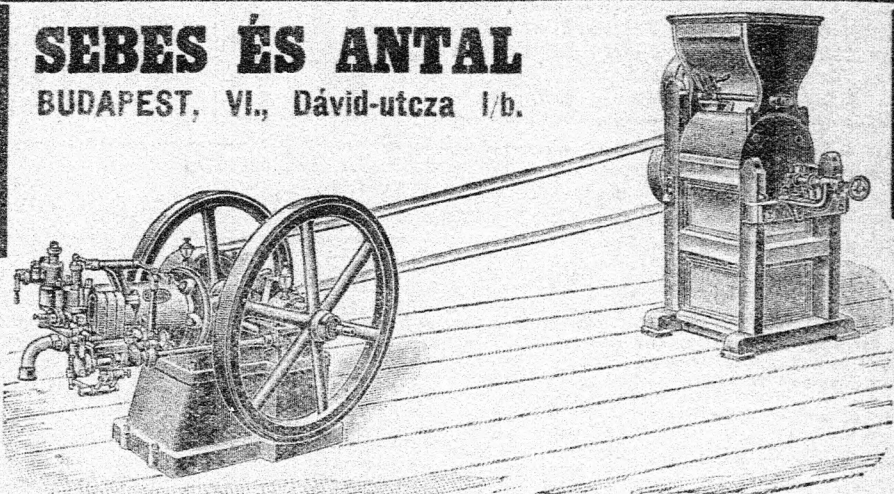
Szász János: Utmutató a gyümölcsstenyészésről és a fák neveléséről. Ára: 30 f.

A három füzetet egyittvéve 90 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítjuk.

„PÁTRIA” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.

SEBES ÉS ANTAL

BUDAPEST, VI., Dávid-utca 1/b.

Ajánljuk 6864
eredeti **RENAUER**-féle motorjainkat
és szab. függőleges köves darálóinkat.

Árjegyzékkel szívesen szolgálunk. 6859

A nagyteleki gazdaságban eladásra bocsájtanak:

montafoni tehének, bikák és üszők;
továbbá: telivérlovak és féltelivér csikók.

Bővebb felvilágosítást nyújt a

NAGYTELEKI GAZDASÁG, u. p. Hatvan. 6859

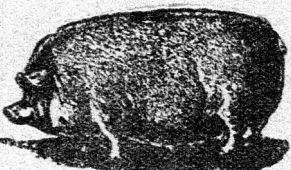
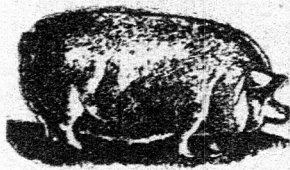
Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközöztetnek sovány vagy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizomány nál Buda-
pest, VIII., Berkocsis-u. 12.

Telefon: 97—05 Interurbán.

Felvilágosítással készséggel szolgál.

„KÖZTELEK”

köz- és mezőgazdasági
lap kiadóhivatala

T. Cz.

Az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET ez évben 18,000 mutatószámot fog karácsonykor szétküldeni hivatalos lapjából a „KÖZTELEK”-ből földbirtokosok, bérlők s gazdatisztek címére.

Azt hisszük, felesleges mondanunk, hogy mily jó eredménnyel járhat ily nagy példányszámban való hirdetés s bizton reméljük, hogy t. Czimed nem mulasztja el ezen kedvező alkalmat, hogy cégét a gazdaközönség körében minél ismertebbé tegye, annál is inkább, mert ezen nagy számban megjelenő lapban a hirdetés díja igen mérsékelt:

1 oldal	80 korona
1/2 "	45 "
1/4 "	25 "
1/8 "	15 "

Kiváló tisztelettel

„KÖZTELEK”
KIADÓHIVATALA
Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

A megrendeléseket legkésőbb
decz. hó 15-ig kérjük.